

Tallinna Linnavolikogu 8. märtsi 2012
määruse nr 7
“Tallinna sotsiaalhoolekande
arengukava 2012–2027”
LISA

Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027

Tallinn 2012

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Ülevaade Tallinna hoolekandesüsteemist, hoolekande areng aastatel 2006–2010	3
1.1 Sotsiaalhoolekande korraldus	5
1.2 Laste hoolekanne	5
1.3 Puuetega isikute hoolekanne	6
1.4 Kriisirühmade hoolekanne	7
1.5 Eakate hoolekanne	8
2. Hoolekande visioon, valdkonnad ja arengueesmärgid	8
2.1 Visioon	8
2.2 Hoolekande juhtimine	9
2.3 Laste hoolekanne	10
2.4 Puuetega inimeste hoolekanne	13
2.5 Kriisirühmade hoolekanne	19
2.6 Eakate hoolekanne	22
2.7 Toetused	24
2.8 Arengukava elluviimise võimalikud riskid	25
3. Hoolekande tegevuskava ja finantsplaan 2012–2016	26
3.1 Laste hoolekanne	27
3.2 Puuetega inimeste hoolekanne	28
3.3 Kriisirühmade hoolekanne	30
3.4 Eakate hoolekanne	31
3.5 Toetused	33
4. Investeeringute vajadus 2012–2016	33
4.1 Kriitilise tähtsusega investeeringud	34
4.2 Vajalikud investeeringud	34
5. Arengukava seire ja muutmise kord	37
Kasutatud materjalid	37

Sissejuhatus

Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027 (edaspidi *arengukava*) on algatatud Tallinna Linnavolikogu 10. märtsi 2011 otsuse nr 24 “Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027 algatamine ja lähteülesande kehtestamine” alusel Tallinna sotsiaalhoolekande arendamiseks perioodil 2012–2027.

Arengukava koostamisel tugineti Tallinna Linnavolikogu 4. novembri 2010 otsusega nr 255 kinnitatud strateegiale “Tallinn 2030” ja Tallinna Linnavolikogu 19. juuni 2008 otsusega nr 129 kinnitatud “Tallinna arengukavale 2009–2027”. Arengukava on loogiliseks jätkuks Tallinna Linnavolikogu 26. jaanuari 2006 määrusega nr 3 kinnitatud “Tallinna sotsiaalhoolekande arengukavale 2006–2010 ja sotsiaalhoolekande tegevuskavale 2006–2008”. Arengukava on koostatud kooskõlas Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011 otsusega nr 104 “Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2012–2015”.

Arengukavas on kirjeldatud sotsiaalhoolekande (edaspidi ka *hoolekande*) valdkondade hetkeseis, määratud põhilised arengusuunad, tegevuskava ja ressursid. Arengukava koostamisel juhinduti Tallinna Linnavolikogu 25. veebruari 2010 määrusest nr 13 “Tallinna arengudokumentide menetlemise kord”.

Arengukava koosneb sissejuhatusest ja neljast põhiosast:

- hoolekande arengu ülevaatest aastatel 2006–2010,
- hoolekande visioonist (tulevikukavast) ja arengueesmärkidest aastateks 2012–2027,
- hoolekande tegevuskavast ja finantsplaanist aastateks 2012–2016 ning
- investeringute vajadusest aastateks 2012–2016.

Arengukava esimeses osas on antud ülevaade sotsiaalhoolekandesüsteemist ja selle arengust aastatel 2006–2010.

Arengukava teises osas on antud ülevaade valdkondade olukorrast ja osutatavatest sotsiaalteenustest ning seatud arengueesmärgid. Samuti on teises osas käsitletud hoolekande juhtimist ja korraldust. Hoolekandemeetmed on loetletud sihtgruppide kaupa ja eraldi on esile toodud toetused linnaeelarvest.

Arengukava kolmas osa sisaldab hoolekande tegevuskava ja finantsplaanist aastateks 2012–2016, milles on kindlaks määratud valdkondade tulemusnäitajad, tegevus, tähtajad, rahalised näitajad ja tegevuse rakendajad.

Arengukava neljandas osas on käsitletud investeringute vajadust hoolekande valdkonnas ajavahemikul 2012–2016 ja lõpus arengukava seiret ja selle muutmise korda.

Arengukava on valminud linna hoolekandesüsteemi spetsialistide ja hoolekande koostööpartnerite ühistöö tulemusena ning väljendab hetkeolukorra tunnetamisel ja teadmiste põhjal kujunenud vaadet linna hoolekandesüsteemi arengu kohta 31. detsembrini 2027. Arengukava koostamisel osalesid Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet (edaspidi *TSTA*), TSTA hallatavad asutused, linnaosade valitsuste sotsiaalhoolekandeesakonnad, linnaosade valitsuste hallatavad asutused ja linnale lepinguliste sotsiaalteenuste osutajad. Üha paremat partnerlust Tallinna hoolekandevaldkonnas toeks pakuvad mittetulundusühingud.

1. Ülevaade Tallinna hoolekandesüsteemist, hoolekande areng aastatel 2006–2010

Antud ajavahemikku jäävad nii majandusõitsengu periood (2006–2007) kui ka majanduslanguse aeg (2008–2010). Ühtlasi kasvas sel ajavahemikul jõudsalt Tallinna elanike arv, mis omakorda esitas linnale uusi väljakutseid.

Sotsiaalhoolekande süsteem (tugiteenused, eri sotsiaaltoetused jne) tõestas oma tugevust ja headust juba majanduskriisi algul, mil hüppeliselt ja üha kiirenevas tempos suurenes töötus ja kasvas toimetulekuraskustes elanike arv (2008. aasta lõpp ja 2009. aasta algus). Majanduskriisile reageeris Tallinn kiiresti ja adekvaatselt, Tallinna Linnavolikogu 16. aprilli 2009 otsusega nr 71

kinnitati “Tallinna linna abipakett linnaelanikule ja ettevõtjale”. Abipakett sisaldas 41 abimeedet, mille eesmärk oli aidata elanikel ja ettevõtjatel raske aeg üle elada ja pidurdada tööpuuduse kasvu aastatel 2009–2010. Sotsiaalhoolekande valdkonnas laiendati olulisel määral varjupaiga-, sotsiaalmajutus- ja tasuta toitlustamise teenuste hulka, samuti suurendati võlanõustamise, psühholoogilise nõustamise ja tööõigusnõustamise teenuse osutamise mahtu. Sel perioodil sai toimetulekutoetust üle 3600 inimese ja vee hinna tõusu kompenseeriti üle 5000 leibkonna liikmele. Tallinna esimene abipakett oli tulemuslik.

Tallinna Linnavolikogu 2. detsembri 2010 otsusega nr 276 kinnitati “Tallinna linna teine abipakett linnaelanikule ja ettevõtjale 2011–2012”. Teises abipaketis on 53 meedet ning oli arvestatud nii lühi- kui ka pikaajaliste meetmete koosmõjuga. Lühiajaliste leevendusmeetmetena rakendatakse palgatoetusi, sotsiaalsete töökohtade loomist linna allüksustes, sotsiaalabi jms. Abipaketi keskne ülesanne oli leevendada üle 20 000 registreeritud töötut ja üle 40 000 tegeliku töötut ning nende pereliikmete olukorda. Teises abipaketis olid uuteks tegevussuundadeks Tallinna Tööstusbüroo asutamine, koostöö toidupanga korraldajatega, töötute lisanõustamine ja abistamine. Eraldi tähelepanu pöörati töövõimaluste loomisele puuetega inimestele. Toimetulekutoetust saavate perede lastele võimaldati tasuta ühistransport. Lisaks mitmekesistati nende valdkondade nimekirja, kus luuakse sotsiaalseid töökohti. Samuti võimaldati Tallinna Hambapolikliinikus alates 2011. aastast töötutele tasuta hambaravi. See tegevus jätkub ka aastal 2012.

Hallatavaid hoolekandeasutusi on TSTA-l kaheksa.

Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse põhitegevus on suurendada ja säilitada nende inimeste toimetulekuoskusi, kes astuvad iseseisvasse ellu, vajavad hooldust. Samuti kuulub keskuse ülesannete hulka suurendada ja säilitada resotsialiseeritavate või rehabiliteeritavate inimeste toimetulekuoskusi, osutades nende vajadustele vastavaid teenuseid.

Päevakeskus Käo loodi 1996. aastal eesmärgiga pakkuda turvalises ja loovas keskkonnas sotsiaalteenuseid raske ja sügava vaimu- ning liitpuudega lastele ja täiskasvanutele nende parima võimaliku eneseteostuse saavutamiseks.

Tallinna Vaimse Tervise Keskus loodi aastal 2000. Keskus on hoolekandeasutus, mis pakub mitmesuguseid teenuseid täiskasvanud inimestele. Lisaks arendab asutus ka vaimse tervise teenuste süsteemi linnas, et vajaduse korral luua juurde uusi teenuseid ja nõustada vaimse tervise valdkonna küsimustes.

Iru Hooldekodu klientideks on eakad linnakodanikud, kes vajavad igapäevatoimingutes kõrvalabi ning hooldust ja õendusteenust kogu ööpäeva. Iru Hooldekodus on klientidele 350 kohta.

Tallinna Perekeskus loodi aastal 2006. Keskus nõustab lapsi ja lastega peresid ning osutab neile toetavaid sotsiaalteenuseid. Keskuses töötavad sotsiaaltöötajad, peretöötajad ja psühholoogid, kes abistavad lapsi ja nende vanemaid.

Tallinna Laste Turvakeskus loodi 1993. aastal. Selles pakutakse ajutist kodu abivajavatele lastele. Turvakeskusel on kaks keskust: Lilleküla keskus, kus on 16-kohaline varjupaik vanemliku hoolitsuseta lastele vanuses 3–18 aastat, ja Nõmme tee keskus, kus on 48-kohaline sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus sõltuvusprobleemidega lastele vanuses 10–17 aastat.

Tallinna Lastekodu on hoolekandeasutus, mille tegevuse eesmärk on luua asenduskodu orbudele ja vanemliku hoolitsuseta jäänud lastele. Tallinna Lastekodu, mis alustas tegevust 2001. aastal, loodi nelja Tallinnas paikneva lastekodu ja ühe koolkodu ühendamise teel. Tegemist on Eesti suurima lastekoduga, kus aastas pakutakse teenuseid kokku umbes 350 lapsele.

Tallinna Tugikeskus Juks on loodud psüühiliste erivajadustega inimestele. 1993. aastal loodud keskus, tollase nimega Tallinna Puuetega Noorte Õppekeskus “Juks”, on munitsipaalasutus, mis kuulub hoolekande süsteemi, ning see koosneb kahest struktuuriüksusest – arenduskeskusest ja töökeskusest.

Linnaosade valitsuste hallatavad sotsiaalasutused on:

Haabersti Sotsiaalkeskus, Tallinna Kesklinna Sotsiaalkeskus, Kristiine Sotsiaalmaja, Kristiine Sotsiaalkeskus, Lasnamäe Sotsiaalkeskus, Mustamäe Sotsiaalkeskus, Nõmme Sotsiaalkeskus, Nõmme Sotsiaalmaja, Pirita Vaba Aja Keskuse Pirita Sotsiaalkeskus, Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskus, Paljassaare Sotsiaalmaja.

1.1 Sotsiaalhoolekande korraldus

Tallinna Linnavalikogu 26. jaanuari 2006 määrusega nr 3 kinnitati Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2006–2008 sotsiaalhoolekande tegevuskava 2006–2010, mis pani aluse hoolekande arengusuundadele nimetatud aastatel. Samuti hakati välja töötama TSTA hallatavate hoolekandeasutuste arengukavasid.

Teenuste arendamine, kvaliteedi tagamine ja teenuste kättesaadavuse kindlustamine on olnud järjepidev. Tallinna Linnavalitsuse 31. jaanuari 2007 korraldus nr 161-k “Sotsiaalteenuste nõuete kinnitamine” määras nõuded sotsiaalteenuste kvaliteedile, personalile, keskkonnale ja järelevalve korraldamisele. Praegu kehtivad “Sotsiaalteenuste nõuded” kinnitati Tallinna Linnavalitsuse 11. augusti 2010 korraldusega nr 1215-k.

2008. aastal muutus TSTA struktuur, millesse lisandus arendus- ja haldusosakond. Struktuurimuudatuse eesmärk oli viia hoolekande ja tervishoiu korraldamist toetavad tugiprotsessid (personalitöö, õigusküsimused, varahaldus, arendustöö) eraldi allüksusesse. Osakonna ülesandeks sai planeerida hoolekande arengut ning ette valmistada ja koordineerida vajalikke välisrahastusega projekte. 2008. aastal töötas TSTA spetsialistide eestvedamisel üheksa hoolekande arendusgruppi, mille eesmärk oli tagada linnaosades teenuste ja toetuste võrdne kättesaadavus ning parandada teenuste kvaliteeti.

Esimest korda loodi linnaosade hoolekandesüsteemi töötajatele võimalus regulaarseks supervisiooniks (töönõustamine), eesmärgiga ennetada stressi ja läbipõlemist. Ajavahemikul 2006–2010 korraldas TSTA linnaosade hoolekandeosakondade juhatajatele ja hallatavate asutuste juhtidele arendusseminare ja meeskonnakoolitusi.

TSTA tellimusel valmis Tartu Ülikoolil Tallinna sotsiaalhoolekannet hõlmav uuring, milles analüüsiti linna sotsiaalhoolekande juhtimise tõhusust. Uuringu tulemusena anti sellele kokkuvõttes hea hinnang. Positiivselt tõsteti esile hoolekandeteenuste osutamise aktiivsust (linna algatatud sotsiaalmajutusüksuste rajamine) ja valmisolekut koostööks teiste valdkondadega (haridus ja tervishoid). Uuringu tegijate hinnangu kohaselt on linna sotsiaalhoolekande organisatsioon tänapäevane ja avalik, piisavalt paindlik, tähtsustab meeskonnatööd, on orienteeritud eelkõige kliendile ning käsitleb tema probleeme ja vajadusi terviklikult.

1.2 Laste hoolekanne

2006. aastal töötati välja **Tallinna Lastekodu** arengukontseptsioon, mis andis kindlad juhised ja tegevussuunad laste majutamisel suurtest ja ebasobivatest hoonetest väikestes majutusüksustes. 2008. aastal alustati Tallinna Lastekodu tegevuse ümberkorraldamisega, mille eesmärk on valmistada asendushooldusel olevad lapsed iseseisvaks eluks paremini ette ja alustada iseseisvat elu. 2008. aastal remonditi Nõmme tee keskus, kuhu koondati lastekodu juhtkond (sh keskuste juhatajad). Asenduskoduteenusel olevate laste arvu vähenemine võimaldas vabastada suurema osa lastekodu Mustamäe keskusest ja anda vabanenud ruumid Tallinna Tugikeskuse Juks käsutusse.

2009. aastal hakati ellu viima Tallinna Lastekodu uute peremajade projekti, mille eesmärk on majutada Mustamäe ja Kopli keskuses elavad lapsed ühe- ja kahepereelamutesse. Uued ruumid saab endale ka Kopli turvakodu. Maju valmib 2013. aastaks kokku seitse, millest viis on paarismajad (üheksale perele, igas peres kuus last ja turvakodu kümnele lapsele) ja kaks on üksikelamud (igas majas kuus last). 2010. aastal tehti algust Tallinna Lastekodule rajatavate peremajade ehitamisega.

2011. aastal valmis kaks Tallinna Lastekodu peremaja, kuhu majutati kolm peret. Samast aastast on Tallinna Lastekodul lapsehoiuteenuse osutamise tegevusluba, intervallhooldus nimetati ümber lapsehoiuteenuseks.

Tallinna Lastekodu puuetega laste lapsehoiuteenuse kasutajate arv on pidevalt suurenenud ja see on 2010. aastal võrreldes 2006. aastaga suurenenud enam kui viiekordseks. Alustati noortekodu teenuse osutamist. 2008. aastal laiendati noortekodu teenuse mahtu kuni 32 kohani, kuid seoses nõudluse vähenemisega teenuse järele vähendati noortekodu kohtade arvu 16 kohani.

2009 a. loodi uus TSTA hallatav asutus – **Tallinna Perekeskus**, keskuse asutamine võimaldas ühe katuse alla koondada seni erinevate teenuseosutajate poolt pakutud perekonda toetavad teenused, ühtlasi andis see võimaluse laiendada psühholoogilise nõustamise teenust, hakata nõustama interneti vahendusel ning avada laste päevakeskus kesklinnas. 2008. aastal algatas Tallinna Perekeskus perevägivaldahoovrite abistamise projekti. Samuti hakati korraldama laste suhtlemist lahuselavate vanematega ning loodi alaealiste rasedate ja emade tugirühm. Töötati välja põhimõtted lapse ajutiseks hooldamiseks perekonnas, mis on alternatiiv laste ööpäevaringsele hooldusele asutuses. 2010. aastal alustas Tallinna Perekeskus professionaalse tugiisikuteenuse osutamist sügava ja raske puudega lastele, kellel on autismispektrihäire.

Tallinna Laste Turvakeskus suurendas sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse kohti kaheksa võrra, kokku osutatakse nüüd teenust 48-le sõltuvusprobleemi(de)ga lapsele. Turvakeskuses avati uus õppekõik.

Koostöös Häirekeskusega avati laste abi- ja infotelefon, mis töötas kuni vabariikliku laste abitelefoni 116 111 käivitamiseni 2009. aastal. Samal aastal laiendati lastekaitse valveteenust, mille raames lepingulised töötajad lähevad lastekaitsetöötajate töövälisel ajal politsei kutsel alla 14-aastaste laste ülekuulamistele. 2007. aastast alates saab politsei valves olevat töötajat vajaduse korral kutsuda osalema ka 14-aastaste ja vanemate laste ülekuulamise juurde, kui laps on kas vaimupuudega, afektiseisundis või seksuaalvägivalla ohver. Samuti saab politsei vajaduse korral kutsuda töötajat lahendama perevägivalda, kui laps on kannataja ja vajab abi, ja osalema lastega seotud kriisilukorra lahendamisel, kui laps on olnud lähedase isiku surma tunnistaja, ning nõustama telefoni teel Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri töötajaid lastega seotud kriisilukordades. 2006. aastal alustati lapsehoiuteenuse hüvitise maksmist, tegevusloaga lapsehoidjate ja teenusekasutajate arv on kasvanud.

1.3 Puuetega isikute hoolekanne

Tallinna Vaimse Tervise Keskuses alustati regulaarse võrgustikutööga, millel on oluline osa linnaosade ja teiste Tallinna hoolekandesüsteemi asutuste koostöös. Keskuses loodi teabetuba, mille kaudu on võimalus saada informatsiooni teenuste kohta. Koostöös psühhiaatriakliinikuga käivitusid teenuste programmid noortele esmahaigestunutele, grupid olid nii eesti- kui venekeelsed.

Päevakeskus Käo tähistas 2006. aastal oma kümnendat tegevusaastat. Valmis spetsiaalselt puudega lastele projekteeritud mänguväljak (Käo tn 53). 2007. aastal alustati vaimupuudega täiskasvanuile uue teenusena intervallhoiuteenuse osutamist.

2008. aastal avati **Tallinna Tugikeskuses Juks** riigi toel ööpäevaringse hooldamise teenus sügava ja raske puudega noortele; teenust osutati 12 inimesele. Tugikeskus laiendas oma tegevust Tallinna Lastekodu vabanenud korpusesse Kadaka tee 153. Tallinna Tugikeskuses Juks ja Päevakeskuses Käo alustasid tööd kutseõppe rühmad (mõlemad rühmad olid 8 õpilasele), kus hakati koostöös Tallinna Kopli Ametikooliga õpetama kodumajanduse eriala.

Isikliku abistaja teenust võimaldati raske ja sügava liikumis-, nägemis-, vaimu- ja/või liitpuudega täiskasvanud isikutele ning nägemis- ja/või liikumispuudega tavakoolis õppivatele lastele õppeperioodil koolis ja neile, kes vajasisid abistamist ka kodustes toimingutes.

Puuetega inimestele kehtestati uus **transporditeenuse** tellimuste esitamise kord. Igal päeval haridus- ja hoolekandeametitesse viidavate puuetega isikute arv ja tööle sõidutatavate ratastoolikasutajate arv 2006. aastal suurenes. **Invatakso teenust** osutati soodushinnaga taksoteenuse kaardi alusel, mille kuulumisi suurendati 2006. aastal 460 kroonilt 600 kroonini. Koostöös Tallinna Transpordiameti ja Aktsiaseltsiga Sertifitseerimiskeskus korraldas TSTA kolme- ja enamalapselistele peredele ja puuetega inimestele sõidusoodustuse arvestamisel ülemineku paberkaardilt elektroonilisele arvestamisele.

Eluruumide kohandamist alustati aastal 2001, alates 2006. aastast anti toetust koos nõustamise ja abivahendi kasutamise koolitusega.

Tabel 1. Eluruumide kohandamise toetamine Tallinnas 2006–2010

aasta	2006	2007	2008	2009	2010
-------	------	------	------	------	------

kroonides	199 000	900 000	400 000	200 000	0
eurodes	12 718	57 521	25 565	12 782	0
kohandusi	35	81	37	21	0

Alustati **intervallhoolduse teenuse** pakkumist puuetega inimestele. Teenuse osutamiseks sõlmis Sihtasutus Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tallinna Diakooniahaigla lepingu Tallinna Kesklinna Valitsusega ja Mustamäe Linnaosa Valitsusega eesmärgiga osutada eelkõige sügava puudega inimestele kuni kaks nädalat aastas ööpäev läbi intervallhooldust.

2009. aastal laiendati **häirenuputeenust puuetega inimestele**, eesmärgiga suurendada nende turvatunnet. Mobiilset häirenuppu kasutades on võimalus saada otseühendus häirekeskusega ja kutsuda abi.

2009. aastal tellis TSTA Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudilt uurimuse “Puudega tallinlase kodune toimetulek” kus soovitati viia ellu universaalse disaini põhimõtet Tallinnas. Selleks alustati 2010. aastast Tallinna linna avalike ehitusprojektide kooskõlastamist Tallinna Liikumispuudega Inimeste Ühingu. Alates 2010. aasta jaanuarist toetab Tallinn pimedate inimeste juhtkoerte toetlustamist. 2008. aastal toimus koostöös TALLINNA PUUETEGA INIMESTE KOJAGA Tallinnas invamess, mille eesmärk oli suurendada puuetega inimeste, nende pereliikmete ja valdkonna spetsialistide teadlikkust nende teenuste ja toodete kohta, mis aitavad parandada puuetega inimeste igapäevast toimetulekut.

1.4 Kriisirühmade hoolekanne

Tallinna Linnavalitsuse 28. juuni 2006 määrusega nr 61 kehtestati “Vältimatu sotsiaalabi osutamise tingimused ja kord”, millega määrati kindlaks Tallinnas viibivatele vältimatut sotsiaalabi vajavatele isikutele toidu, riietuse ja ajutise peavarju andmine, sotsiaalnoustamine, transporditeenuse osutamine ning õnnetusjuhtumi tagajärjel eluasemeta jäänud isikute erakorraline majutamine.

2006. aastal, lisaks olemasolevate kriisirühmade teenustele, alustasid tööd sotsiaalmajutusüksused eluasemeprobleemidega inimestele aadressidel Tuulemaa tn 6 ja Akadeemia tee 34, kokku 282 voodikohaga.

2007. aastal muudeti Akadeemia tee 48 tasuta öömaja omaosalusega varjupaigaks, kus säilitati voodikohtade arv. Vajadusel osutatakse aadressil Tuulemaa tn 6 sotsiaalmajutusüksuse ruumides erakorralist majutusteenust, eeskätt tuleõnnetuste ohvritele.

2008. aasta lõpu seisuga oli linnas 210 voodikohaga öömaja ja/või varjupaigakohta, aadressidel Alasi tn 8 ja Kopli tn 79, Akadeemia tee 34 ja Akadeemia tee 48.

2009. aastal avati sotsiaalmajutusüksused aadressidel Kauge tn 4 (70 kohta) ja Paljassaare tee 35 (50 kohta). Kuna vajadus supiköögiteenuse järele oli suurenenud, hakati abivajajaid toetlustama seitsmel päeval nädalas.

Ka 2010. aastal osutati supiköögiteenust seitsmel päeval nädalas. Aadressil Suur-Sõjamäe tee 6a osutati rehabilitatsiooniteenust sotsiaalselt tundlikele sihtrühmadele (kodutud, vanglast vabanenud, toimetulekuraskustes isikud). Töötas neli sotsiaalmajutusüksust, milles kokku oli 380 kohta. Osutati õigusnõustamisteenust, võlanõustamisteenust, üürivõlglaste nõustamise teenust ja kriisiabi nõustamise teenust.

2006. aasta sügisel toimus Tammsaare pargis Tallinna Sotsiaaltöö Keskuse ja Eesti Akadeemilise Sotsiaalturva Ühingu eestvedamisel üritus “Teiselpool koduläve”, mille eesmärk oli aidata ühiskonnal teadvustada kodutust kui sotsiaalset probleemi, osutada koduta inimestele abi ning tutvustada varjupaiku, öömaju ja sotsiaalteenuseid. Nüüdseks on üritus muutunud traditsiooniliseks.

2007. aastal töötati välja ja alustati näidisprojektina mobiilse **võlanõustamise teenusega**, mille põhieesmärk oli vähendada munitsipaalalaseme üürnike võlgu. Lisaks aadressil Tuulemaa tn 6 sotsiaalmajutusüksuses toimuvale võlanõustamisele, hakkas võlanõustaja vastu võtma ka Mustamäel aadressil Akadeemia tee 34. Majanduskriisist tuleneva vajadusega nõustada töökoha kaotanuid suurendati ka õigusosalase nõustamisteenuse mahtu.

Tallinna abipaketi kohaselt korraldas linn toimetulekuraskustes isikute toitlustamist ja eraldas supiköökiidele lisaraha. Toiduabi anti neljas kohas: Laevastiku tn 1a, Kopli tn 100c, Kopli tn 79 ja Eha tn 8. Kui varem toitlustati abivajajaid kolm korda nädalas, siis alates veebruarist 2009 tehti seda igal päeval. Keskmiselt toitlustati tasuta üle 200 abivajaja päevas. Korraldati juhtprojekt “Jõuluks kõhud täis”, mille ajal jagati koostöös linnaosade valitsuste ja mittetulundussektoriga abivajajatele iga päev sooja toitu (ligi 200 portsjonit päevas). Lisaks jagati vältimatu sotsiaalabina ka riideabi ja osutati muud abi.

1.5 Eakate hoolekanne

Üldhooldekodu teenusel oli 2007. aastal kokku 1066 eri teenuse kasutajat, keskmiselt kuus Iru Hooldekodus 385 isikut ning teistes hooldekodudes üle Eesti 450 isikut. Üha rohkem suunati hooldekodusse isikuid, kes olid liikumispuudega, orientatsioonihäiretega dementsed, alkohoolikutest kodutud või psüühiliste häiretega vanaduspensionärid, kellele muutus üha keerulisemaks sobiva hooldekodu koha leidmine. Heal tasemel ja kvaliteetse üldhooldekodu teenuse osutamiseks renoveeriti üks Iru Hooldekodu korpus, nii paranesid rohkem kui poolte hooldekodus hooldusel viibivate isikute elamis- ja olmetingimused. Kvaliteetse üldhooldekodu teenuse tagamiseks ja osutamiseks alustati 2008. aasta augustis Iru Hooldekodu viimase renoveerimata elukorpuse remonditöödega.

Linn pakub kõrvalabi vajavatele inimestele **koduteenuseid**, võimaldades seeläbi üksikvanuril võimalikult kaua oma kodus hakkama saada. Nädala jooksul abistatakse hoolealust kuni 20 tunni ulatuses. 2008. aastal osutati koduteenuseid 1700 isikule ja koduhooldusega tegeles üle 170 hooldustöötaja. 2010. aastaks on koduteenuste osutamine Tallinnas linnaositi erinevalt korraldatud. Kaheksast linnaosast kolmes osutab koduteenust linnaosa valitsuse sotsiaalhoolekande osakond (Pirita, Põhja-Tallinn, Haabersti), ülejäänutes osutavad teenust sotsiaalkeskus või sotsiaalmaja. Seoses koduteenuste osutamise üleminekuga sotsiaalkeskuste ja/või sotsiaalmaja alla on teenust hakatud osutama tõhusamalt, teenuse kvaliteet on paranenud, ühtlasi on teenuse osutamise üle võimalik paremini järelevalvet teostada.

2006. aastal alustati dementsete **päevahoiuteenuse** osutamist eesmärgiga võimaldada tervisehäiretega eakatele hooldust hoolekandeesutuses ajal, kui lähedased neid tööl käimise või kodukohast eemal viibimise ajal hooldada ei saa. Dementsuse sündroomiga isikutele suunatud päevahoiuteenust kasutas 41 isikut. Teenust osutati Merimetsa tugikeskuses, Mustamäe Sotsiaalkeskuses ja Tallinna Kesklinna Sotsiaalkeskuses.

Edusammuks eakate hoolekandes oli 2007. aastal **häirenupu valveteenuse** kasutuselevõtt. Teenus on suunatud eakatele ja puuetega inimestele, kes oma tervisliku seisundi tõttu võivad sattuda abitusse olukorda. Esimese etapina alustati häirenuputeenuse osutamist Lasnamäe ja Mustamäe linnaosa koduteenustel olijatele, kellest aasta lõpuks kasutas teenust 60 klienti. Häirenuputeenust laiendati kõikide linnaosade koduteenuseid saavatele isikutele ning teenust kasutas ligi 100 eakat. Alates 2011. aastast on Tallinna Kristlikus Hoolekandekeskuses ööpäev ringi valmidus kohe välja sõita, kui on saadud häirenupu teenuselt signaal.

Eakate aktiivsuse säilitamist toetavad linnaosade sotsiaalkeskused, samuti pakutakse aktiveerivaid tegevusi ja ka koduteenuseid sotsiaalmajades. 2010. aastal alustas mittetulundusühingu Inkotuba eestvõtmisel tööd Tallinna omastehooldajate tugirühm.

2. Hoolekande visioon, valdkonnad ja arengueesmärgid

2.1 Visioon

Hoolekandesüsteemi visiooniks sobib “Tallinna arengukavas 2009–2027” sotsiaalse kaitse, tervise ja turvalisuse eesmärk – hoolitud, kaitstud ja abistatud tallinlane – maandatud riskidega ja (sotsiaalselt) turvaline Tallinn.

“Tallinna arengukavas 2009–2027” esitatud eesmärgid hoolekande arengukavas korraldatud ei ole, parema ülevaate saamiseks on arengueesmärgid ära toodud koos hoolekande valdkondade olukorra kirjeldusega.

2.2 Hoolekande juhtimine

Tallinna Linnavalitsus (edaspidi *linnavalitsus*) korraldab hoolekannet TSTA ning linnaosade valitsuste kaudu:

- Kogu linna teenindavad asutused – Iru Hooldekodu, Tallinna Lastekodu, Tallinna Laste Turvakeskus, Tallinna Vaimse Tervise Keskus, Päevakeskus Kāo, Tallinna Tugikeskus Juks, Tallinna Sotsiaaltöö Keskus ja Tallinna Perekeskus on TSTA hallatavad asutused ning ülelinnalised teenused arendatakse välja ning ostetakse teenusena sisse TSTA poolt.
- Sotsiaalhoolekande seadusest tulenevate ülesannete täitmine on Tallinnas korraldatud peamiselt linnaosade valitsuste kaudu. Linnaosade valitsuste hallata on linnaosa elanikke teenindavad asutused – sotsiaalkeskused (päevakeskused) ja sotsiaalmajad. Linnaosade valitsuste ülesandeks on abivajajate teenusevajaduse väljaselgitamine, teenustele suunamine ja piirkondlike teenuste korraldamine ning arendamine, sotsiaalnõustamine, eestkoste korraldamine ja teostamine, sotsiaaltoetuste maksmine.

Tallinna hoolekandesüsteemi ülesehituse ja korralduse üldalused kujundati koos linnajuhtimise üldpõhimõtetega 1990-ndate aastate esimesel poolel. Praeguseks ajaks on nii Tallinna linna kui Eesti Vabariigi sotsiaalne keskkond ja sellega seotud probleemid muutunud. Praeguses süsteemis on probleeme mitmete Euroopa Liidus väärtustatud üldiste printsiipide rakendamisega, nagu näiteks võrdse kohtlemise, võrdsete võimaluste, rahastamise läbipaistvuse jms.

Peamised hoolekandesüsteemi juhtimisega seotud probleemid:

- Sotsiaalteenuste kvaliteet erineb linnaositi, kuna teenuste kättesaadavus ja personaliga kindlustatus on igas linnaosas isesugune.
- Samasisuliste teenuste korraldus on linnaositi erinev, mistõttu on komplitseeritud linna hoolekande kui terviku juhtimine.
- Linnaositi on erinevad toetuste rahastamise tasemed, seetõttu on linnakodanikud sotsiaaltoetustega kindlustatud ebavõrdselt.
- Tallinna hoolekande tegeleb märkimisväärses ulatuses nende teenuste osutamise ja rahastamisega, mida riigi õigusaktide või arengudokumentide kohaselt peaks tegema riik, või mis sarnanevad riigi rahastatavate ja/või osutatavate teenustega. Riigi ülesannete rahastamine Tallinna eelarvest võib pikemas perspektiivis osutada ülejõukäivaks. Samas on teatud juhtudel vajalik oma elanike parema hoolekandega kindlustatuse nimel riigi pädevusse kuuluvaid teenuseid luua ja ajutiselt rahastada linnaeelarvest.
- Sotsiaalhoolekande seaduse § 8 punkti 4 järgi on kohaliku omavalitsusüksuse ülesanne sotsiaalhoolekande korraldamisel korraldada ka eestkosteasutuse tööd. Tallinna Linnavalitsuse 26. oktoobri 2011 määruse nr 118 “Eestkoste korraldamise ja teostamise kord” § 3 lõike 1 kohaselt korraldab ja teostab linnavalitsus eestkostet linnaosade valitsuste kaudu, seega tegutsevad Tallinna linnas eestkosteasutustena linnaosade valitsused. Alates 1. juulist 2010 kehtiv perekonnaseadus võimaldab määrata nii lapse kui ka täisealise isiku eestkostjaks valla või linnavalitsuse, laste puhul täidab kuni eestkostja määramiseni eestkostja ülesandeid valla- või linnavalitsus. Ka enne perekonnaseaduse jõustumist määras kohus eestkostjaks Tallinna linna, linnaosade valitsused on täitnud eestkostja ülesandeid ja korraldanud eestkostet. Kuigi õiguses ei ole oluliselt muutunud eestkoste regulatsioon ega eestkoste sisu, on eestkoste korraldamisel ja teostamisel tekkivad probleemid järjest keerulisemad ning puutumus sotsiaalhoolekandega on sageli vähene või puudub hoopis. Eestkostjana tegutsemine vajab järjest enam õigus-, finants- ja majandusalaseid teadmisi, et kaitsta eestkostetavate huve. Seadus lubab eestkostjaks määrata ka juriidilise isiku, pannes valla- või linnavalitsusele kohustuse leida eestkostjaks sobiv isik. Järjest suurenevad nõudmised eestkoste vajalikul tasemel teostamiseks. Sellest tuleneb vajadus suurendada sotsiaalhoolekande osakondade võimekust eestkosteprobleemide lahendamiseks (nt uute ametikohtade loomine, valdkonnaspetsiifilise koolituse ja nõustamise süsteemi rakendamine). Alates uue perekonnaseaduse jõustumisest on oluliselt kasvanud linna eestkostel olevate täisealiste isikute arv. Novembris 2011 on Tallinna linnas eestkostel olevaid täisealisi isikuid 709, neist 118 on linna eestkostel linnaosade valitsuste kaudu.

Probleemid ning eesmärgid ja lahendused

Probleem	Eesmärgid ja lahendused
Kindlustamatus kutseoskuskõuetele vastava personaliga ja vähene koolitusressurs.	Rakendada personali värbamispoliitikat, mille kohaselt nimetatakse ametisse ainult erialase ettevalmistusega inimesi. Korraldada järjepidevalt koolitusi ja arendusseminare erialase pädevuse säilitamiseks ja arendamiseks.
Teenuste kättesaadavus erineb linnaositi.	Järjepidevalt nüüdisajastada kehtestatud sotsiaalteenuste nõudeid ja välja arendada linlaste põhjendatud vajadustest lähtuv teenustestruktuur.
Puudub toimiv töönõustamise ehk supervisiooni süsteem sotsiaaltöötajatele.	Arendada välja sotsiaaltöötajate supervisiooni (töönõustamise) süsteem, hakata seda tegema regulaarselt.
Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri STAR kasutamise võimalused on välja arendamata.	Osaleda koostöös Sotsiaalministeeriumiga STAR-i arendamisel, sh teenuste mooduli väljatöötamisel.
Välja on arendamata sotsiaalteenuste osutamise järelevalve süsteem.	Kehtestada sotsiaalteenuste osutamise järelevalve teostamise kord.
Teave linnas osutatavate sotsiaalteenuste ja -toetuste kohta ei jõua alati abivajajateni.	Järjepidevalt teavitada elanikke toetuste ja teenuste kättesaadavusest.
Linna hallatavad hoolekandeesutused ei ole haaratud linna ühtsesse infosüsteemi.	Siduda linna IT-teenistuse koordineerimisel hallatavad asutused linna ühtsesse infosüsteemi.
Tallinna linn täidab kas otseselt või kaudselt riigi kohustusi hoolekande korraldamisel ja rahastamisel.	Täpsustada linna ja riigi kohustuste piirid hoolekande rahastamisel. Pidada riigi esindajatega läbirääkimisi teenuste optimaalseks korraldamiseks.
Inimeste vabam liikumine üle riigipiiride tekitab Tallinna hoolekandele uusi lahendamist nõudvaid ülesandeid.	Arvestada arendustegevuses hoolekande uute vajadustega.
Hoolekandeesutuste töö efektiivsus.	Hoolekandeesutuste töö parendamine.
Linnaosade valitsuste töökoormus seoses täiskasvanute eestkostega on oluliselt kasvanud. Suureneb eestkostetavate arv, kelle suhtes täidab eestkostja kohustusi linnaosa valitsus.	Töötada välja eestkoste teostamiseks sobiv lahendus. Vajadusel luua täiskasvanute eestkoste korraldamisega tegelemiseks ametikohad linnaosa valitsusse.

Arengukavas nimetatud tegevusi rahastatakse peamiselt linnaelarvest, võimaluse korral kaasatakse elluviidavate projektide finantseerimiseks ka eelarveväliseid rahastamisallikaid, nagu erakapital, riiklikud ja rahvusvahelised fondid. Linn taotleb riigipoolset finantseerimist nende teenuste osas, mis seaduste kohaselt on võimalik rahastada riigieelarvest. Linnavalitsus kaasab hoolekande infrastruktuuri nüüdisajastamiseks ja töötajate arendamiseks Euroopa Liidu tõukeabi Eesti Vabariigis ja Tallinna linnas avanevate võimaluste kohaselt.

2.3 Laste hoolekanne

2006. aastal elas Tallinnas 80 950 last ja noort vanuses kuni 19 eluaastat, 2011. aastaks vähenes laste ja noorte arv 2789 lapse võrra. Kuigi laste ja noorte üldarv on vähenenud, on kasvanud esimest korda arvele võetud vanemliku hoolitsuseta laste arv 492 lapselt 2006. aastal 823 lapseni 2010. aastal. Abivajajatena arvele võetud laste arvu suurenemine tuleneb perede probleemide süvenemisest. Oluline on ka see, et võrgustikutöö on paranenud, lastele ja peredele pakutavaid teenuseid on juurde tulnud ning lastekaitsetöötajate arv linnaosades on suurenenud. See võimaldab teenindada suuremat hulka lapsi ja peresid.

Laste ja perede arengukava 2012–2020 ja Vabariigi Valitsuse 27. jaanuari 2005 istungil heaks kiidetud “Lastekaitse kontseptsiooni” kohaselt on optimaalne laste arv kohaliku omavalitsuse ühe lastekaitsetöötaja kohta 1000 last. 2006. aastal oli linnaosade sotsiaalhoolekande osakondades ametis 42 ja 2010. aastal 54 lastekaitsetöötajat. 2011. aasta septembris oli linnas 75 216 alla 18-aastast last, s.o iga lastekaitsetöötaja kohta keskmiselt 1393 last. Lastekaitse kontseptsiooni järgi vajatakse linnaosade sotsiaalhoolekande osakondadesse juurde veel 21 lastekaitsetöötajat. Lastekaitsetöötajate töökoormus erineb linnaositi ja ajaga see muutub, sõltudes ametnike ja laste arvu suhtest ning linnaosas elavate lastega perede vajadustest. Lisaks tuleb tegeleda ka nende laste ja peredega, kelle elukoht Eesti rahvastikuregistri järgi on väljaspool Tallinna, kuid igapäevaelu on Tallinnaga seotud.

83% linnaosade lastekaitsetöötajatest on erialase ettevalmistusega. Lastekaitsetöö linnaosade sotsiaalhoolekande osakondades on pidevalt paranenud. Lastekaitsetöötaja ülesanne on abistada lapsi ja lastega peresid hoolekandeteenuste taotlemisel, toetuste saamisel, nõustada, osaleda vaidluste lahendamisel ja vajaduse korral korraldada ning teostada lapse eestkostet ja korraldada asendushooldust. Lastekaitsetöötajate töökoormus on suur, töö pingeline, ühiskonna ootused tööle ja tulemustele on kõrged ja kohati ebareaalsed. Lastekaitsetöötaja läbipõlemise oht on suur. TSTA korraldab üks kord kuus lastekaitse nõupidamisi, ning kord aastas sügiskooli, millest võtavad osa ka TSTA hallatavate asutuste töötajad. Vajaduse korral toimuvad ametis ümarlaud keerukate juhtumite arutamiseks.

Laste ja perede abistamisel on oluline koostöö lastele hoolekandeteenuste osutajate ja teiste lastega töötavate spetsialistidega (lasteaedade ja koolide õpetajad, erinõuoroo- ja nõuorootöötajad, politsei- ja tervishoiutöötajad), kes kõik kuuluvad lastekaitse võrgustikku. Võrgustiku liikmed teavitavad lastekaitsetöötajaid abivajavatest lastest ja peredest ning on jõudumööda abiks juhtumite lahendamisel. Võrgustikutööd tehakse ka ametiasutuste tasandil. 2011. aasta aprillis korraldati seminar “Koostöö perevägivalla juhtumite lahendamisel”, kuhu kutsuti kokku 60 võrgustikuliiget. Seminaril arutati põhjal kavandatakse piirkondlike (linnaosade) võrgustike toetamist ja koostööd.

Linnaosade valitsused ja TSTA teevad koostööd mittetulundusühingutega, kes osutavad sotsiaalteenuseid lastele ja peredele. Alates 2001. aastast käib abilinnapea juhtimisel koos riskilapse ümarlaud, kus lisaks mittetulundusühingutele osalevad ka lastekaitse- ja politseitöötajad. Ümarlaual jagatakse informatsiooni ja arutatakse valdkonna probleeme. Partnerlusprogramm on ka survegrupp erinevate probleemide tõstatamiseks ühiskonnas ja teadvustamiseks erinevatele ministereeriumitele.

2008. aastal alanud majandussurutis on väljakutseks laste hoolekandele. Teenuste mahtu on aidanud säilitada riigi finantseeritavate laste hoolekandeteenuste raha ülejääk, mida on linnal õigus kasutada toimetulekuraskustes peredele teenuste osutamiseks ja arendamiseks. Majandusliku surutise jätkudes ja selle järgselt võib asenduskoduteenust vajavate laste arv hakata kiiresti kasvama ning riiklikult eraldatav raha kulub täies mahus asendushooldusele. Seetõttu on vaja alates 2012. aastast linnaeelarves ette näha täiendav ressurss lastehoolekandeteenuse rahastamiseks.

Ülevaade osutatavatest teenustest

Perekonda toetavad teenused

Perekonda toetavaid teenuseid osutavad mittetulundusühingud, linnaosade päeva- ja sotsiaalkeskused ning TSTA hallatavad asutused: Tallinna Perekeskus, Tallinna Laste Turvakeskus ja Tallinna Lastekodu. Lastele ja peredele pakutakse eri teenuseid, nagu psühholoogiline nõustamine, pereteraapia, tugiisikuteenus lastele, perekeskne aitamistöö, päevakeskuse teenus, nõustamine e-posti vahendusel, alaealiste rasedate ja/või emade tugirühm, erivajadustega laste vanemate seminarid ja nõustamine, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus, lapsehoiuteenus ja turvakoduteenus.

Kõigis linnaosades peale Mustamäe, Pirita ja Kesklinna on laste päevakeskus. Kesklinna lapsi ja peresid teenindab Tallinna Perekeskus. Tallinna Perekeskus sai 2010. aasta lõpus enda käsutusse Asula tn 11 maja teise korruse. Pärast kapitaalremonti ja perekeskuse eelarve suurenedes on võimalik osutatavate teenuste mahtu suurendada ja käivitada uusi nõustamisteenuseid. Mustamäe

ja Pirita linnaosa vajavad päevakeskuseid. Samuti vajavad päevakeskuse teenuse osutamiseks uusi ja suuremaid ruume Põhja-Tallinn ja Kristiine linnaosa. Laiendamist vajab ka Nõmme Sotsiaalkeskuse laste päevakeskus. Mittetulundusühingutest osutavad päevakeskuse teenuseid Mittetulundusühing Lastekeskus Tähetorn, Mittetulundusühing MIKAELI ÜHENDUS, NIRK Mittetulundusühing ja Peeteli Kiriku Sotsiaalkeskus.

Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus

Tallinna Laste Turvakeskus osutab 2002. aastast alates sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust sõltuvushäirega lastele. 2010. aastast saab turvakeskuses korraga rehabilitatsioonil viibida 48 last ja noort. Rehabilitatsiooniteenust vajavad kaksikdiagnoosiga noored (teenuse vajadus 12 kohta) ja alaealised emad ning rasedad (teenuse vajadus 10 kohta). Rakendamist ootab päevane rehabilitatsiooniteenus ning tugiisikuteenus tõsiste käitumishäiretega lastele ja noortele. Lastele ja peredele on linnas avatud kokku viis turvakodu. Lilleküla turvakodu lastele (2000. aastast Tallinna Laste Turvakeskuse koosseisus) on linna vanim turvakodu, mis töötab juba 1993. aastast alates. Lisaks Lilleküla turvakodule tegutsevad Tallinna Lastekodu väikelaste turvakodu (loodud 2002. a ja laiendatud 2003. a), laste turvakodu (loodud 2002. a) ning turvakodu emadele lastega (loodud 2003. a) ja mittetulundusühingu ENNE JA PÄRAST SÜNDI (edaspidi *MTÜ Enne ja pärast sündi*) ema-lapse turvakodu, mis tegutseb alates 2002. aastast. Laste turvakodudes on kohti 40 lapsele ja ema-lapse turvakodudes 17 emale koos lastega.

Asenduskoduteenus

Asendushooldust vajavad lapsed paigutatakse hooldusele perekonda või asenduskodusse. Laps eraldatakse perekonnast ainult äärmise vajaduse korral ja siis, kui asendushooldusel on lapse arenguks võimalik luua soodsamad tingimused kui perekonnas. Kui vähegi võimalik, püütakse laps jätta oma vanemate juurde ja toetada perekonda. Perekonnas on hooldusel igal aastal umbes 80 last ja noort. Perede abistamiseks korraldatakse hooldajatele üks kuni kaks koolitust aastas.

Linna ainus asenduskodu, Tallinna Lastekodu moodustati 2000. aastal. Lastekodul on kuus keskust. Neist kõige uuem on Maarjamäe keskus, mis valmis 2002. aastal. 2009. aastal renoveeriti Nõmme keskus. Vanimad ja halvas olukorras on Mustamäe ja Kopli keskus, milles elavad lapsed majutatakse ümber uutesse, aastatel 2011–2013 valmivatesse ühe- ja kahepereelamutesse. Igal aastal vajab asenduskodust ellusuunamist kuni 20 noort, sh kuni 10 puuetega noort. Asenduskoduteenuselt lahkuvad puuetega noored vajavad toetatud elamise teenust. Keeruline on omavahel kokku viia eluruumi ja teenuse osutamist. Kui on olemas vaba eluruum, ei saada riiklikult rahastatavat teenust või vastupidi.

Probleemid ning eesmärgid ja lahendused

Probleem	Eesmärgid ja lahendused
Lastekaitsetöötajate töökoormus on suur ja töö pingeline.	Viia lastekaitsetöötajate arv vastavusse laste arvuga.(1000 lapse kohta 1 töötaja).
Lapsega tegeleval töötajal puudub võimalus saada tööjuhendamist ehk supervisiooni.	Teha algust lastekaitsetöötajatele ja teenuseosutajatele mõeldud regulaarsete rühma- ja meeskonna tööjuhendamise ehk supervisiooniga (vähemalt üks kord kuus).
Lastekaitsetöötajad ja teenuseosutajad vajavad keerukate juhtumite lahendamiseks rohkem teadmisi ja oskusi.	Jõustada lastekaitsetöötajaid ja teenuseosutajaid läbi koolituste.
Abivajavaid lapsi ja peresid märgatakse hilja, reageeritakse aeglaselt ja sekkutakse hilinemisega.	Korraldada piirkondlike võrgustike juhtidele regulaarseid seminare (üks kord kvartalis). Koostöös piirkondlike võrgustikega töötada välja varase märkamise koostööpõhimõtted ja tegutsemisjuhend.
Toimetulekuraskuste ennetamiseks vajavad lapsevanemad rohkem teadmisi ja oskusi.	Kutsuda ellu positiivset vanemlust toetavad teenused ja programmid. Informeerida

	lapsevanemaid abisaamise võimalustest ja julgustada neid abisaamiseks pöörduma sotsiaalhoolekande osakonda.
Vähekindlustatud perede ning väheste sotsiaalsete oskustega vanemate laste arenguvajadused on rahuldamata.	Koostöös Tallinna Haridusametiga võimaldada kõigile koolieelikutele, kelle vanemad vajavad abi toimetulekuraskuste ületamiseks, koht lasteaias. Tagada vähekindlustatud perede lastele juurdepääs huvi- ja sporditegevusele, kattes kulud perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste vahenditest.
Päevakeskuse teenused ei ole kättesaadavad kõigile seda vajavatele lastele ning ei vasta laste ja perede vajadustele.	Tagada päevakeskuse teenused kõigile teenusevajajatele sõltumata nende elukohast. Tagada kõigis päevakeskustes lapsevanematele psühholoogiline ja pedagoogiline nõustamine ning neile koolituste korraldamine, lastele psühholoogiline nõustamine ja professionaalne õpiabi, nii laste kui ka vanemate tugirühmade töö ning laste toitlustamine päevakeskuse eelarvest.
Tõsiste käitumisprobleemidega ja väheste sotsiaalsete oskustega vanemate lapsed on piisava hoolduseta.	Tagada sotsiaalse rehabilitatsiooniteenus, sh ööpäevaringne hooldamine tõsiste käitumisprobleemidega ja väheste sotsiaalsete oskustega vanemate lastele.
Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus ei ole kättesaadav kaksikdiagnoosiga sõltuvusprobleemidega noortele ja rasedatele ning noortele emadele lastega.	Tagada sotsiaalse rehabilitatsiooni teenus kaksikdiagnoosiga sõltuvusprobleemidega noortele ja rasedatele ning noortele emadele lastega.
Tallinna Lastekodu Kopli keskuses ei ole võimalik tagada seal elavatele asenduskoduteenust saavatele lastele perelähedasi elamistingimusi ega noorte ettevalmistamist iseseisvaks eluks.	Viia lõpuni Tallinna Lastekodu reorganiseerimine väiksemateks üksusteks.
Alates 2009. aastast on pidevalt vähenenud laste hoolekande teenuste rahastamine linna eelarvest. Majandusliku surutise tingimustes ja selle järel võib asenduskoduteenust vajavate laste arv hakata kiiresti kasvama.	Taastada ja suurendada laste hoolekande teenuste rahastamist linnaeelarvest. Tagada perekonda toetavate teenuste kättesaadavus vastavalt laste ja perede vajadustele.

2.4 Puuetega inimeste hoolekanne

Puuetega inimeste mõiste hõlmab isikuid, kellel on pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis võib koostoimel eri takistustega tõkestada nende täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsel alustel (ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsioon).

Tallinnas oli 01.01.2011 seisuga puude aste määratud 22 302 isikule, nendest lapsi oli 1407, sh 1268 vanuses 0–15 ja 139 vanuses 16–17. Puude astmeti oli sügav puue määratud 2617, raske puue 11 645, keskmine puue 8040 isikule. Aastatel 2006–2011 suurenes puuetega inimeste arv Tallinnas 800–1000 inimese võrra igal aastal.

Suuremad puuetega inimeste rühmad puude liigiti on järgmised:

- liikumispuudega 7360,
- nägemispuudega 886,
- psüühilise erivajadusega 4262,
- kuulmispuudega 585 isikut.

Tabel 2. Puudega inimesi linnaositi seisuga 01.01.2011

Linnaosa	Elanikke	Osakaal linna elanikest %	Puudega isikuid	Osakaal puuetega inimestest %
Haabersti	41 549	10,09	1908	8,56
Kesklinn	50 182	12,18	2010	9,01
Kristiine	29 810	7,24	1385	6,21
Lasnamäe	115 654	28,07	6515	29,21
Mustamäe	64 597	15,68	3918	17,57
Nõmme	38 275	9,29	1699	7,62
Pirita	15 567	3,78	531	2,38
Põhja-Tallinn	56 346	13,68	3744	16,79
linnaosata			592	2,65
kokku	411 980	100,00	22302	100,00

Tabel 3. Puuetega inimeste statistika puude raskusastme järgi seisuga 01.01.2011

	Lapsed 0–15	Lapsed 16–17	Lapsed kokku	18 +	Tallinn kokku
keskmine	117	51	168	7 872	8 040
raske	933	61	994	10 651	11 645
sügav	218	27	245	2 372	2 617
kokku	1 268	139	1 407	20 895	22 302

Tabel 4. Statistika suuremate puude liikide ja linnaosade kaupa seisuga 01.01.2011

Puude liik	Haa-bersti	Kesk-linn	Kris-tiine	Lasna-mäe	Musta-mäe	Nõmme	Pirita	Põhja-Tallinn	Linnaosa teadmata	Kokku
kuulmispuue	46	54	42	163	113	37	25	93	24	597
liikumispuue	635	680	473	2070	1397	528	178	1219	180	7360
nägemispuue	66	85	54	238	167	78	22	133	23	866
psüühiline erivajadus	368	357	255	1224	365	354	89	789	191	4262

Töös puuetega inimestega on lähtunud ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsiooni üldprintsipiididest ja Tallinna sotsiaalhoolekande arengukavas 2006–2010 ja sotsiaalhoolekande tegevuskavas 2006–2010 püstitatud eesmärkidest. Enamik arengukavas püstitatud eesmärke on täidetud, edaspidigi on puuetega inimeste valdkonnas prioriteedid teenuste kättesaadavus ja mitmekesisus. Koostöö puuetega inimeste organisatsioonidega on avardanud arusaamasid puude liikide erivajadustest ja aidanud kaasa, et kõrvaldada takistused teenuste osutamisel. Toimib pidev võrgustikutöö, TSTA korraldab puuetega inimeste spetsialistidele regulaarselt töönõupidamisi.

Tallinna Puuetega Inimeste Tegevuskeskus on algatanud uusi, puuetega inimestele suunatud projekte: üle kahe aasta korraldatakse invamessi, regulaarselt toimuvad puuetega inimeste infopäevad, avatud on internetipunkt, keskus osutatakse sotsiaalnõustamise teenust. Tegevuskeskuse teenuste arendamisel on veel kasutamata võimalusi.

Ülevaade osutatavatest teenustest

Transporditeenused puudega inimestele

Transporditeenuse osutamisel puudega inimestele on suurenenud taksoteenuse kasutajate hulk. Teenuse kvaliteedi parandamiseks on vahetatud teenuse osutajaid: ratastoolitakso bussiteenust osutab Termaki Autopargi Aktsiaselts, taksoteenust aktsiaselts Tulika Takso. Teenuse osutaja on soetanud uusi nüüdisaegseid sõidukeid ning korraldanud juhtide koolitusi. Likvideeritud on

taksoteenuse saajate järjekord, teenust hakati osutama ka üle 65-aastastele isikutele. Linnaosadele võimaldatakse kasutada limiidi alusel taksotalonge keskmiselt 80 talongi kuus. Väljastatud taksoteenuse kaartide kasutajate arv on suurenenud 500-lt 809-ni, ratastoolitakso kaarte on väljastatud 168 isikule. Keskmiselt kasutab taksoteenust kuus 61% ja invabussi 50,9% kaardi omanikest.

Taksoteenuse limiidid on aastati muutunud, kõige suurem taksoteenuse limiit oli 2008. aastal 51,3 € (800 krooni) talvekuul ja taksobussi limiit 198 € (3010 krooni). 2011. aastal on doteeritav taksolimiit 32 € kuus (500 krooni) ja taksobussi limiit 143,2 € (2241 krooni). Transporditeenuse regulaarvedude kasutajate arv on vähenenud 350-lt 330-ni. Igal aastal on korraldatud taksoteenuse kasutamise rahulolu-uuring. 2010. aastal oli teenusega rahul 94,7% vastanutest (2005. aastal vastavalt 78,1%). Ebarahuldavaks peetakse teenuse kuulimiidi suurust. Teenuse kuulimiit vähenes 2009. aastal 16,7%, limiiti ei ole suurendatud. Transporditeenuse kulude katmine on linnaeelarves muutumatuna püsinud kolm aastat.

Isikliku abistaja teenus

Isikliku abistaja teenuse osutamisel on linna lepingupartnerid puuetega inimeste organisatsioonid. 2011. aastal osutatakse teenust liikumispuudega inimestele (52 isikut), nägemispuudega inimestele (77 isikut), tavakoolis õppivatele lastele koolis ja kodus (46 isikut) ning tugiisiku teenust vaimupuudega inimesele (34 isikut). Kokku kasutab teenust 209 isikut. Lepingumaht on 77 370 tundi aastas. (2005. aastal vastavalt 172 klienti ja 69 821 tundi) Isiklikule abistajale makstakse vabariigis kehtestatud töötasu alammäära. Teenuse maht on ebapiisav.

Viipekeele tõlketeenus

Viipekeele tõlketeenuse maht on vähenenud, 2011. aastal on osutatava teenuse tundide maht 1500 tundi aastas (2005. aastal vastavalt 2600 tundi). Teenuse kasutajate arv on vähenenud, 2010. aastal oli kasutajaid 200–220 isikut (2005. a – 314 isikut, 2011. a – 96 isikut). Nõuded teenuse kvaliteedile on suurenenud, kasutatakse atesteeritud tõlke. Tundide mahu vähenemine on tingitud tunnihinna kallinemisest.

Nõustamisteenused

Nõustamisteenust puudega inimesele osutatakse neile puuetega inimestele ja puudega inimese peredele, kes vajavad puudespetsiifilist nõustamist igapäeva eluga toimetulekul. Teenuse piires pakutakse nõustamist hariduse, hoolekande, tööhõive ja teistes küsimustes. Teenust osutatakse üksikisikutele kui ka rühmadele. Teenust osutavad kindla eriala spetsialistid (psühholoogid, puuetega inimeste ühingute vastavad spetsialistid).

Nõustamisteenuste osutamine on muutunud stabiilseks, teenuse osutajate hulk on välja kujunenud, lähtudes teenuste vajadusest. 2011. aastal osutatakse nõustamisteenust 1500 tundi 260 inimesele. Nõustamisteenuse eesmärk on abistada puudega inimesel vähendada puudest tingitud takistusi igapäevase informatsiooni saamisel, leevendada puudest tingitud psühholoogilisi kriise. Peale selle tuleb nõustada tavakooli kaasatud puuetega laste peresid.

Osutatavad teenused

- viipekeelne sotsiaalnõustamine kurtidele – 500 tundi;
- toimetulekunõustamine vaimupuudega inimestele – 440 tundi (teenuse osutaja on Erivajadustega Inimeste Toetusühing Tugiliisu);
- pimekurtide ja pimedate inimeste nõustamine – 130 tundi;
- kuulmispuudega laste ja noorte ning nende perede nõustamine – 318 tundi (teenuse osutaja on EESTI KUULMISPUUDEGA LASTE VANEMATE LIIT);
- psühholoogi grupitöö ja individuaalkonsultatsioonid nägemispuudega inimestele – 120 tundi (teenuse osutaja on Põhja-Eesti Pimedate Ühing);
- tavakooli kaasatud puuetega laste ja nende perede nõustamine – 50 tundi.

Päevategevus ja -hoid

Päevategevuse ja igapäeva elu toetamise teenuse saajate hulk on suurenenud. Teenust osutavad TSTA hallatavad asutused: Tallinna Tugikeskus Juks 95 isikule (2005. aastal 85 inimesele), Päevakeskus Käo 96 isikule (sh 44 last) (2005. aastal 69 isikut, sh 36 last). Lisaks ostetakse

teenust Erivajadustega Inimeste Toetusühingult Tugiliisu 853 tundi aastas. Vaimupuudega täiskasvanutele teenuse osutamise vajadus kasvab igal aastal. Järjekorras on 27 psüühilise erivajadusega täiskasvanut.

Puudega inimese perekonda toetavad teenused

Päevahoiu- ja koolivaheaja laagrite teenusega toetatakse puudega lapse perekonda koolivaheaegadel, et võimaldada vanematel jätkata töötamist. Samuti on teenuse saajad puudega noored ja täiskasvanud, kellele osutatakse arendavaid tegevusi nii päevases kui ka ööpäevaringses vormis. Informatsiooni parema kättesaadavuse tagamiseks pakutakse kõigile puudega inimestele anonüümse nõuandetelefoni teenust. Teenust osutab Mittetulundusühing Jumalalaegas, teenuse maht on 700 tundi aastas. Põhja-Eesti Pimedate Ühing osutab lugemisteenust nägemispuudega inimestele. Materjalid loevad helikandjale vabatahtlikud lugejad ja teenuse keskmine maht on 30 heliraamatut aastas. Sügava ja raske vaimupuudega laste koolivaheaja päevahoiteenuste osutaja on Mittetulundusühing Meie Lapsed, kes osutab teenust igal koolivaheajal. Kord aastas korraldavad EESTI PIMEKURTIDE TUGILIIT ja Mittetulundusühing Jumalalaegas päevaseid või ööpäevaseid tegevusi 7–10 sügava ja raske nägemis- ning liitpuudega lapsele, samuti korraldab EESTI KUULMISPUUDEGA LASTE VANEMATE LIIT ööpäevaringseid laagreid kuulmispuudega lastele.

Toetatakse viipelevate laste vanematele ja nendega kokkupuutuvatele töötajatele viipekeele kursuste korraldamist eesti ja vene keeles. Eesmärk on toetada kuulmispuudega lapse perekonna kasvatustööd, võimaldades vanematel paremat kontakti lastega. Kursustel osaleb igal aastal 30–40 inimest.

2010. aasta märtsis alustas mittetulundusühingu Inkotuba eestvõtmisel tööd Tallinna omastehooldajate tugirühm, mis käib koos igal kuul. Tugirühma eesmärk on pakkuda teadmisi inimestele, kes hooldavad oma lähedasi kodus. Kokkusaamistel jagavad eri spetsialistid (psühholoog, sotsiaaltöötaja, koduõde jt) teadmisi ja oskusi, kuidas hooldamise praktiliste, sotsiaalsete ja emotsionaalsete probleemidega paremini toime tulla. Linn toetas projekti ka 2011. aastal. Omastehooldajad vajavad edaspidi suuremat linnapoolset tähelepanu ja tuge (väljaõpe, tööjuhendamine jne).

Teenused psüühikahäirega isikutele

Teenuseid osutab Tallinna Vaimse Tervise Keskus 319 isikule, teenuste struktuuri on pidevalt täiendatud. Igapäevaelu toetamise teenust pakutakse päevakeskustes igal kuul

- Haabersti klubimajas 65 inimesele,
- Lasnamäe töö- ja tegevuskeskuses 35 inimesele ja
- Pelguranna tegevus- ja teraapiakeskuses 65 inimesele.

Igapäevaelu toetamine kogukonnas

Kogukonnatöö meeskonnas on teenusel 130 inimest.

Toetatud elamise teenus

- Pelguranna tugikodus 25 kohta,
- Erika tn kahes sotsiaalkorteris kokku 8 kohta.

Töötamise toetamise teenust osutatakse 26 isikule:

- Haabersti klubimajas 18 inimesele,
- Lasnamäe töö- ja tegevuskeskuses 8 inimesele.

Tallinna Vaimse Tervise Keskus osutab lisaks toetavatele teenustele ka rehabilitatsiooniteenust kuni 270 kliendile aastas. Teabetoas pakutakse sotsiaal- ja kogemusnõustamist. Samuti toetatakse eneseabi- ja tugirühmade tegevust. Veel pakutakse koolitust ja nõustamist spetsialistidele, kes oma töös puutuvad kokku psüühikahäirega isikutega.

Psüühiliste erivajadustega inimestele riigi rahastatavate teenuste, igapäevaelu toetamise teenuse, rehabilitatsiooniteenuse, toetatud elamise teenuse ja töötamise toetamise teenuse lepingute maht on ebapiisav, et katta ära linna vajadus. Mitmetel teenustel on pikad ootejärjekorrad.

Toetatud elamise teenus

Toetatud elamise teenust osutatakse 58-le psüühilise erivajadusega inimesele, ajavahemikul 2005–2010 on linna sotsiaalkorteritesse suunatud teenusele 29 inimest. Linn on ehitanud toetatud elamise teenust vajavatele isikutele kortereid, enamik teenusele suunatutest on olnud Tallinna Lastekodu kasvandikud, vajadus korterite järele püsib.

Tegevussuunad töös puuetega inimestega:

Füüsilise keskkonna muutmine puuetega inimestele ligipääsetavaks. Universaalse disaini põhimõtte rakendamine on toodete, keskkonna, programmide ja teenuste disainimine sellisel viisil, mis muudab nad suurimal võimalikul määral kõigile inimestele kasutatavaks. Selle põhimõtte rakendamiseks tehakse koostööd järgmiste linna ametitega, nagu Tallinna Linnaplaneerimise Amet, Tallinna Kommunaalamet, TSTA ja Tallinna Liikumispuudega Inimeste Ühing. Avalikke teenuseid pakkuvate ja üldkasutatavate hoonete ja rajatiste projektid vaadatakse läbi, et tagada liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele takistusteta liikumisvõimalused. Linnakeskkonda on uuritud ning on avatud veebikeskkond, kus saab kavandada takistusteta liikumist linnas.

Puuetega inimeste tööhõive parandamiseks on linn algatanud mitmeid nõustamise ja tööle sobitamise projekte. Linna toetusel tööd alustanud pimemassööride töö- ja koolituskeskus on teinud tõhusat koostööd Eesti Töötukassaga. Alustatud on pimedatele ja vaegnägijatele oluliste teenuste osutamist, nagu näiteks rehabilitatsiooniplaani koostamine, rehabilitatsiooniteenuste osutamine, kutsenõustamine, täienduskoolituse korraldamine. Aastas saavad koolituse ja siirduvad avatud tööturule 5–8 nägemispuudega inimest. Linn toetab keskuse arengut ka edaspidi.

Paranenud on töötingimused nägemispuudega inimeste töökeskuses Mittetulundusühing PIMEDATE TÖÖKESKUS HARINER, toetatud on uute seadmete soetamist. Tööd saavad 30 nägemispuudega inimest, 42 vaimupuudega inimestele on avatud tööharjutuskeskus Tallinna Tugikeskuses Juks, kuid keskuse võimalused on ammendatud, sest psüühilise erivajadusega isikute töötamise toetamise teenuse osutamine on vähenenud seoses töökohtade nappusega. Ettevõtteid, kus puudega inimene saaks töötada, ei leita. Tööandjad pole motiveeritud puudega inimese töölevõtmisest, Eesti Töötukassa meetmed tööandjale ja puudega inimesele ei ole jätkusuutlikud. Merimetsa tugikeskus osutab igapäevaelu toetamise ja töötamise teenust ligi 145 psüühikahäirega inimesele. Tööhõiveprojektid ei ole alati olnud edukad. Linn on jätkuvalt toetanud tugikeskuse tegevust majanduskulude katmisel.

Edukalt tegutsevad kutseõppe rühmad Päevakeskuses Käo ja Tallinna Tugikeskuses Juks. Püsiva töö avatud tööturul on 2010. a kaotanud kolm ratastoolikasutajat. Tallinna Vaimse Tervise Keskuses pakutakse töötamise toetamise teenust 26-le psüühikahäirega isikule. Teenuse maht on ebapiisav.

Osutatakse uusi teenuseid: ööpäevane hooldamine vaimupuudega inimestele, tavakoolis õppivate nägemispuudega laste ja perede nõustamine. Võimaldatakse kutseõpet vaimupuudega inimestele linna hoolekandeesutustes. Oluline on ka tugivõrgustiku toetamine: pimedate isiku juhtkoera toitlustamise toetamine, infotelefon puudega inimestele. Vaimupuudega inimestele avati 2011. a uus keskus aadressil Maleva tn 16. Keskuse avamine kindlustab vaimupuudega inimestele teenuse kättesaadavuse suuremas mahus. Keskuses töötab Erivajadustega Inimeste Toetusühing Tugiliisu, kes osutab järgmisi teenuseid: igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamine, toetatud elamine, nõustamine, päevategevus. Avatud on lisakohti Päevakeskuses Käo, Tallinna Tugikeskuses Juks on eraldi rühm autistidele.

1. jaanuaril 2011. a alustati programmiga PIT, et tellida puuetega inimestele transporditeenust.

TSTA hallatavad sotsiaalhoolekandeesutused – Tallinna Vaimse Tervise Keskus, Tallinna Tugikeskus Juks, Päevakeskus Käo –, kus osutatakse teenuseid psüühiliste erivajadustega inimestele, on oma võimalused ammendanud. Vajalikud on investeeringud nende asutuste laiendamiseks, et rahuldada sihtrühma vajadused.

Probleemid ning eesmärgid ja lahendused:

Probleem	Eesmärgid ja lahendused
Tallinna linnaosades paiknevates sotsiaalkeskustes pakutavad teenused on suunatud eelkõige eakatele klientidele, ei arvestata puuetega inimeste vajadustega.	Algatada puudespetsiifiliste päevakeskuste tegevus kuulmispuudega inimestele ja nägemispuudega inimestele Nõmme tee 2 ja Tondi tn 8a.
Puuetega inimeste arvu pideva suurenemise ja elanikkonna teadlikkuse suurenemise tõttu kasvab aktiivsesse ellu pürgivate psüühikahäirega ja vaimupuudega inimeste arv, kes vajavad päevakeskuse teenuseid ja muid tugiteenuseid.	Laiendada olemasolevate päevakeskuste ja teiste tugiteenuste võimalusi (Tallinna Tugikeskus Juks, Päevakeskus Käo, Tallinna Vaimse Tervise Keskus). Luua vaimupuudega inimestele suunatud teenuste osutamise ja koordineerimiskeskus.
Puuetega inimeste vähene tööhõive, vajalike töökohtade puudumine.	Aidata kaasa puuetega inimeste tööhõive suurendamisele, selleks arendada olemasolevaid töökeskusi ning luua juurde uusi puuetega inimestele mõeldud töökeskusi. Laiendada töötamise toetamise teenuse võimalusi, et aidata kaasa puuetega inimeste töölerakendamisele avatud tööturul.
Psüühilise erivajadusega isikute iseseisvuse arendamiseks ja perede toimetuleku soodustamiseks on vajadus suurendada eri toetusvajadusega eluasemeteenuste kättesaadavust.	Laiendada eluasemeteenuste võimalusi ja kättesaadavust psüühikahäirega ja vaimupuudega täiskasvanud isikutele. Selleks luua eri toetustasemega rühmakodusid, arendada toetatud elamise võimalusi munitsipaalpinnal ja ööpäevaringse toetusega eluasemeteenuseid.
Puuetega noored soovivad elada vanematest eraldi. Iseseisvaks elamiseks vajavad nad majutusüksusi koos tugiteenustega.	Ehitada puuetega noortele iseseisvaks elamiseks majutusüksusi.
Tallinna füüsiline keskkond, sh hooned, tänavad, ühissõidukid vajavad pidevat seiramist ja kujundamist puuetega inimeste vajadustest lähtuvalt.	Jätkata universaalse disaini põhimõtte elluviimist Tallinna füüsilise keskkonna, sh hoonete, tänavate, ühissõidukite ja eluruumide kohandamist, lähtudes puudespetsiifilistest vajadustest.
Nii liikumis-, nägemis- kui ka kuulmispuudega inimesed vajavad eluruumi kohandamiseks rahalist toetust ja sellekohast nõustamist.	Maksta puuetega inimeste elukvaliteedi parandamiseks eluruumide kohandamise toetust.
Puuetega inimeste arvu pideva kasvu tõttu ei jätku kõigile abi vajavatele ja teenusele õigustatud puuetega inimestele piisaval määral teenuseid.	Jälgida teenuste arendamisel teenuste kättesaadavuse, mitmekesisuse ja piisavuse põhimõtet. Teenuste osutamisel jätkata koostööd puudega inimeste kodanikeühendustega.
Sügava ja raske puudega laste vanemate hoolduskoorimuse vähendamiseks ei jätku piisavalt ei ressursse ega valikuvõimalusi, et sisustada puuetega laste koolivaheaegu, arvestades kõiki puudeliike.	Osutada piisavas mahus päevahoiu- ja tegevuse teenust raske ja sügava puudega lastele kõigil koolivaheaegadel.
Liikumispuudega täiskasvanud inimestel puuduvad kohandatud keskkonnaga ja tugiteenustega kaetud iseseisva elamise võimalused.	Luua kohandatud keskkonnaga ja tugiteenustega kaetud iseseisva elamise võimalused.

Hambaraviteenus narkoosi vajavatele inimestele ei ole kättesaadav.	Luu võimalused teenuse osutamiseks koos tervishoiutöötajatega.
Omastehooldajate töö puuetega inimese hooldamisel on alarahastatud, vähe toetatud ja vähe tunnustatud.	Korraldada ümber hooldaja määramise ja toetuse maksmise põhimõtted. Suurendada hooldajatoetuse määra suurema hoolduskoormusega inimeste hooldajatele. Pakkuda intervallhooldust ja piiratud mahus koduabiteenust, võimaldamaks omastehooldajatele puhkust ja tuge.
Eaka või täiskasvanud puudega inimese pidev hooldamine on jäänud peamiselt tema perekonna õlule. Lisaks kodus hooldamisele ja hooldekodusse paigutamisele on vaja luua veel teisigi hooldamise võimalusi.	Arendada sotsiaalteenust sotsiaalhoolekande seaduse § 15 "Hooldamine perekonnas" kohaselt, kus toimub isiku hooldamine sobivas perekonnas, kelle liikmete hulka ta ei kuulu.
Viipekeele teenuse osutajate väike hulk dikteerib teenuse kõrge hinna.	Soodustada uute teenuse osutajate turule tulemist ja toetada viipekeeletõlkide koolitust.
Avalikkusele suunatud teave ei ole puuetega inimeste jaoks piisavalt kättesaadav.	Avaldada teavet teenuste kättesaadavuse kohta ajakirjanduses, anda välja infolehti.
Puuetega inimeste toimetuleku olukord ning vajadused arenevad pidevalt, selleks et arendada teenuseid vajatakse ülevaadet reaalsest olukorrast.	Korraldada regulaarseid (vähemalt iga kolme aasta järel) puudega inimeste elukvaliteeti käsitlevaid uurimusi.
Autistlikud lapsed vajavad tugisiku teenust, mida ei ole praegu võimalik saada.	Arendada tugisiku teenust autistlikele lastele.
Tallinna linna asutuste ligipääsetavusest ülevaate saamiseks on vaja järjepidevalt analüüsida hoonetesse ligipääsetavust.	Jätkata Tallinna linna asutustele ligipääsetavuse kaardistamist ja tutvustamist veebist.
Linnaosade pakutav koduteenus ei laiene puuetega lastele.	Laiendada koduteenuse osutamist puuetega lastele.

2.5 Kriisirühmade hoolekanne

Valdkonna hoolekandeteenuste osutamine ja areng on suunatud isikute sotsiaalse tõrjutuse ennetamisele ja iseseisva toimetuleku soodustamisele. Linn osutab toimetulekuraskustes inimestele ja muudele kriisirühmadele järgmisi teenuseid:

- Vältimatut sotsiaalabi ennetavad teenused: võlanõustamine, üürivõlglaste nõustamine, supikõõgiteenus (toitlustusteenus), õiguslane nõustamine, kriisiabi teenus ning muud toimetulekut soodustavad teenused;
- Vältimatu sotsiaalabi teenused: öömaja- ja varjupaigateenused, riideabi; toiduabi;
- Vältimatu sotsiaalabi järgsed teenused: resotsialiseerimisele suunatud teenused, vältimatu sotsiaalabi järgne varjupaigateenus püsiva, ööpäevaringse hooldusvajadusega kodututele.

Ülevaade osutatavatest teenustest

Vältimatut sotsiaalabi ennetavad teenused

Võlanõustamisteenuse eesmärk on parandada rahalistesse raskustesse sattunud isiku või pere toimetulekuvõimet. Teenust osutab TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus. Tallinna elanike registris olevatele isikutele on teenus tasuta. Alates 2008. aastast osutatakse võlanõustamise teenust ka isikutele väljastpoolt Tallinna linna elukohajärgse omavalitsuse garantiikirja alusel. Keskmiselt on kuus ca 200 kliendivastuvõttu.

Üürivõlglaste nõustamisteenuse eesmärk on parandada üürnike maksekäitumist ning vähendada üürilepingute lõpetamiste arvu ja perede väljatõstmist elamispinnalt, ennetades selle kaudu

sotsiaalsed tõrjutust. Teenust osutab TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus üürnikele nende kodudes. Keskmiselt osutatakse teenust 509 üürivõlaga isikule kuus.

Toitlustamise eesmärk on toitlustada toimetulekuraskustes ja vähekindlustatud isikuid. Supiköögiteenust osutavad käeoleval ajal Eesti Punane Rist (Eha tn 8), Päästarmee Eestis (Laevastiku tn 1A) ja Sihtasutus Sotsiaaltöö Keskus Sõbra Käsi (Sepa tn 6). Sihtasutuse Eesti-Hollandi Heategevusfondi Eesti Toidupank (enne ja edaspidi *toidupank*) jagab vähekindlustatud tallinlastele toidupakke. Vähekindlustatud isikute toitlustamist korraldavad ka linnaosad.

Õigusalane nõustamine sisaldab toimetulekuraskustes vähekindlustatud isikute õigusalast nõustamist ja abistamist eluaseme-, tööhõive- ja toimetulekuprobleemidega seotud küsimustes. Teenusele võib isik pöörduda iseseisvalt või linnaosa sotsiaalhoolekandeosakonnast saadud informatsiooni alusel. Teenust osutab praegu Sihtasutus Õigusteenuste Büroo.

Kriisiabi teenuse eesmärk on pakkuda kriisi sattunud Tallinna linna elanikele tasuta lühiajalist psühholoogilist abi vaimse tervise ja töövõime säilitamiseks või taastamiseks. Teenust osutavad sellekohaste lepingute alusel mittetulundusühing ELULIIN ning teised füüsilised ja juriidilised isikud. Kriisiabi jaguneb:

- kriisinõustamise teenused (nn klassikaline kriisinõustamine, väljareageerimisega kriisinõustamine, *debriefing*);
- perenõustamise ja -teraapia teenus.

Toimetulekut soodustavad muud teenused toimetulekuraskustes isikutele hõlmavad teenuseid, mis on mõeldud toimetulekuraskustes vähekindlustatud isikutele, et nende toimetulekut parandada. Selliste teenuste hulka kuuluvad järgmised teenused:

- nõustamisteenus;
- hambaraviteenus pikaajastele töötutele;
- rehabilitatsiooniteenus;
- optika- ja saunateenuse osutamine Tšernobõli tuumakatastroofi tagajärgede likvideerimises osalenutele, kelle elukoht Eesti rahvastikuregistri järgi on Tallinna linn;
- saunateenused ja pesemisvõimaluste tagamine toimetulekuraskustes vähekindlustatutele, nagu pensionärid, puudega inimesed, toimetulekutoetust saavad isikud ja pered jt.

Vältimatu sotsiaalabi teenused

Õomajateenust osutatakse kõigile isikutele, kes vajavad abi elukoha puudumise tõttu, kl 21–9. Teenust osutatakse isikule kuni kuus järjestikust kuud, mille jooksul isik on kohustatud vastu võtma talle pakutava muu abi või kõrvaldama õomajateenuse vajadust põhjustavad asjaolud. Teenust osutavad TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus (Akadeemia tee 48 ja Merelahe tn 4, kokku 64 voodikohta) ja lepingu alusel Tallinna Hoolekande Keskus (Alasi tn 8, kokku 60 voodikohta).

Varjupaigateenust osutatakse neile kodututele isikutele, kelle tervislik seisund ei võimalda päeval väljas viibida, ning kes vajavad hooldamist ja põetamist kogu ööpäeva. Ravikindlustamata isikute puhul teeb sellekohase otsuse nende arst, kindlustatud isikute puhul kas perearst või teenusele suunav raviasutus. Teenust osutab TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus aadressil Kopli tn 79 (kuni 20 voodikohta). Antakse ka riideabi ja toiduabi.

Vältimatu sotsiaalabi järgsed teenused

Resotsialiseerimisteenus, sh sotsiaalselt tundlike sihtrühmade rehabilitatsiooniteenused hõlmavad resotsialiseerimisteenust sotsiaalmajutusüksuses, resotsialiseerimisteenust omaosalusega varjupaikades ja päevakeskuse teenust.

Resotsialiseerimisteenust sotsiaalmajutusüksuses osutatakse lähtudes Tallinna Linnavalitsuse 20. detsembri 2006 määrusest nr 104 “Sotsiaalmajutusüksusesse majutamise kord”. Teenus on suunatud isikute resotsialiseerimisele ja iseseisva toimetuleku soodustamisele. Teenuse osutamise eesmärk on võimaldada inimestel toimetulekuvõime taastumisel hakata iseseisvalt elama oma kodus. Teenuse sihtrühm on toimetulekuraskustes isikud, kelle elukoht Eesti rahvastikuregistri järgi on Tallinn ja kellel puudub võimalus kasutada omandi- või kasutusõiguse alusel eluruumi. Teenust osutatakse aadressidel Tuulemaa tn 6 (ca 220 voodikohta), Akadeemia tee 34 (40

voodikohta), Kauge tn 4 (50 voodikohta) ja Paljassaare tee 35 (35 voodikohta). Resotsialiseerimisteenust sotsiaalmajutusüksuses osutab TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus.

Resotsialiseerimisteenust omaosalusega varjupaikades osutatakse aadressidel Akadeemia tee 34, Mahtra tn 44 ja Suur-Sõjamäe tn 6a. Resotsialiseerimisteenust omaosalusega varjupaikades osutavad TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus ja lepingu alusel Tallinna Hoolekande Keskus.

Päevakeskuse teenust osutatakse aadressil Suur-Sõjamäe tn 6a ja teenus hõlmab päevast rehabilitatsiooniteenust heitunutele, vähekindlustatutele, pikaajalistele töötutele ning neile kodututele, kes avaldavad soovi ja suudavad endisest eluviisist loobuda. Päevakeskuses toimub toimetulekuõpe, aktiveerimine, tööharjumuste taastamine, abi osutamine töötöisinguil. Keskuses on pesemisvõimalused ning osutatakse riide- ja toiduabi Tallinna kodututele. Teenust osutab lepingu alusel Tallinna Hoolekande Keskus.

Vältimatu sotsiaalabi järgset varjupaigateenust osutatakse püsiva ööpäevaringse hooldusvajadusega kodututele, kellel on sissetulek (pension, töövõimetuspension). Teenust osutatakse isikutele, kelle elukohana rahvastikuregistrisse on kantud Tallinn. Isikud tasuvad teenuse eest kuni 85% oma igakuisest sissetulekust. Teenust osutab TSTA hallatav asutus Tallinna Sotsiaaltöö Keskus aadressil Kopli tn 79 (kuni 50 voodikohta).

Probleemid ning eesmärgid ja lahendused

Probleem	Eesmärgid ja lahendused
Eestis ei ole riiklikku eluasemestrategieid, milles oleks mõeldud vähekindlustatud elanikkonna eluasemevajadustele. Kogu vastutus on omavalitsustel ning pealinn toimib kodutute tõmbekeskusena.	Tagada eluasemeta inimestele vältimatu abi korras pesemisvõimalus, riide- ja toiduabi. Varjupaikade ja sotsiaalmajutusüksuste rajamisel lähtuda põhimõttest "Esmalt eluase".
Öömajade ja varjupaikade füüsiline keskkond on väga halb, nii klientidel kui ka personalil on tingimused rasked.	Lõpetada 2016. aastaks kõikide keldriruumides tegutsevate varjupaikade ja aadressil Kopli tn 79 asuva varjupaiga tegevus ning viia teenus üle sobivatesse ruumidesse.
Asumite elanike vastuseis uute supikööride, varjupaikade, päevakeskuste ja sotsiaalmajutusüksuste rajamisele.	Arendada välja supikööride, varjupaikade ja sotsiaalmajutusüksuste võrk, mis on hajutatud ja hõlmab kogu linna, et vältida mõne linnaosa ja asumi slummistumist.
Kodututele rehabilitatsiooniteenuste ja sõltuvuste ravi minimaalne kättesaadavus. Kogu ööpäeva õendusabi vajavatele kodututele ei ole piisavas mahus nende vajadusi katvat teenust.	Uute varjupaikade ja sotsiaalmajutusüksuste rajamisel arvestada spetsiifiliste sihtrühmade vajadustega, nii uimasti- kui alkoholisõltlastele on vaja kahte omaette asukohaga vähemalt 40kohalist majutusüksust. Aastaks 2014 rajada varjupaik suurema õendushoolduse vajadusega klientidele.
Vajadus sihtrühmale mõeldud päevakeskuste järele, päevakeskuse teenused ei ole kõigile kättesaadavad, teenuste maht on väike ja ei arvesta abivajajate asukohti, arvu ega vajadusi.	Sihtrühmale teenuste kättesaadavuse parandamiseks avada kodututele päevakeskused Lasnamäele, Mustamäele, Kesklinna ja Põhja-Tallinna linnaosasse. Laiendada päevakeskuses pakutavate teenuste mahtu, suurendades päevakeskuste arvu ja eelarvet.
Sotsiaalselt ebastabiilse sihtrühmaga tegeleva töötajal puudub võimalus ise töönõustamist (superviseerimist) saada.	Tagada TSTA eelarvesse raha linnaosade valitsustele, valdkonna hoolekandeametitele ja teistele valdkonna teenuseosutajatele, et regulaarselt osta töönõustamise teenust.
Võlgades ja väljatõstmise ohus peresid	Arendada piirkondlikku koostööd

märgatakse hilja, reageeritakse aeglaselt ja sekkutakse hilinemisega.	korteriühistutega, jätkata ja toetada võrgustikutööd võlanõustajate, linnaosade ja Tallinna Linnavaraametiga varase märkamise ja õigeaegse sekkumise soodustamiseks.
Abi ei anta vajadust mööda, vaid seda tehakse raha järgi.	Pakkuda sotsiaalselt ebastabiilsele sihtrühmale (kodutud, kinnipidamiskohast vabanenud, sõltuvushäiretega isikud) mitmekesiseid ja nende vajadustega arvestavaid eri teenuseosutajate teenuseid, sh toitlustusteenust.
Majanduslikult vähekindlustatud isikud ja pered vajavad põhivajaduste rahuldamiseks ja iseseisva toimetuleku soodustamiseks nii toiduabi, riideabi kui ka pesemisvõimalusi	Toimetuleku soodustamiseks arendada koostööd toidupangaga, tagada riideabi ja toiduabi kättesaadavus, laiendada pesemisvõimalusi ja saunateenust.
Väheste sotsiaalsete oskustega ja eluasemeta isikutele sobivate eluasemeteenuse vajadused on rahuldamata.	Koostöös erasektori ja Tallinna Linnavaraametiga kindlustada kõik isikud, kes vajavad eluaset ja abi toimetulekuraskuste ületamiseks, kohaga varjupaikades, sotsiaalmajutusüksuses ja üüripindadel.
Sotsiaalmajutusüksustesse koonduvad multiprobleemsed kliendid.	Arendada välja valdkondadevahelisel meeskonnatööl ja võrgustikel põhinevad teenused.
Vanglast vabanenud moodustavad olulise osa kodututest.	Tagada resotsialiseerimisteenuste kättesaadavus.

2.6 Eakate hoolekanne

01.01.2011 seisuga oli Eesti rahvastikuregistri andmetel Tallinnas 411 980 elanikku, neist 65-aastaseid ja vanemaid elanikke oli 69 442 ehk 16,8%. Kõige vanema elanikkonnaga on Mustamäe linnaosa, kus 65-aastased ja vanemad isikud moodustavad elanike üldarvust 24,3%, ning kõige noorema elanikkonnaga on Pirita linnaosa, kus eakad moodustavad 12,6% elanikkonnast.

Eakate hoolekande eesmärk on võimaldada eakal võimalikult kaua elada oma kodus täisväärtuslikku elu. Lähtuvalt eakate hoolekande eesmärgist, on prioriteediks olnud avahooldusteenuste ehk eakat kodus toetavate teenuste arendamine. Kõige parem keskkond elamiseks on inimese enda kodu. Seetõttu püüame pakkuda teenuseid, mis toetavad eakate inimeste perekonda ja soodustavad eaka toimetulekuvõimet, ja lükkavad edasi hooldekodusse mineku vajaduse.

Ülevaade osutatavatest teenustest

Linn osutab eakatele järgmisi teenuseid

- üldhooldekodu teenus ehk eakate hooldamine terve ööpäeva üldhooldekodus,
- eaka inimese perekonda ja eaka toimetulekuvõimet toetavaid ja soodustavaid teenuseid, nagu päevahoiuteenus dementsuse sündroomiga inimestele, toetatakse eluruumide kohandamist, päevakeskuse teenus, häirenuputeenus (sotsiaalvalve teenus) ja koduteenused.

Üldhooldekodu teenus

Üldhooldekodu teenust osutatakse isikule, kes vajab kõrvalabi ja hooldamist kogu ööpäeva ja kes erivajadus(t)e või sotsiaalse olukorra tõttu ei ole suuteline iseseisvalt elama ning kelle toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega. Eakad, kes vajavad järelevalvet ja hooldust kogu ööpäeva, ning kelle perekonnad ei ole võimelised nende hooldust korraldama, suunatakse TSTA hallatavasse asutusse Iru Hooldekodu ja teistesse Eestis asuvatesse hooldekodudesse. Iru Hooldekodus on 350 kohta.

01.08.2011 seisuga tasus Tallinn hoolekandeesutustele ühe isiku hoolduskuludeks keskmiselt 251 € kuus. 2011. aastal oli üldhooldekodu kohamaksumus keskmiselt 655 € kuus. Tallinna linn

on sõlminud lepingud hooldekodu teenuse osutamiseks rohkem kui 60 hooldekoduga. Esindatud on kõik maakonnad. Tallinn vajab pidevalt hooldekodu kohti, muuhulgas järgmistele kliendirühmadele: lamajad ja dementsed, sõltuvushäiretega isikud. Lisaks tasub linn üldhooldekodu teenuse eelarvest psüühikahäiretega isikute hoolduse riiklikes erihoolekandeesutustes kuni riikliku koha saamiseni. Ootejärjekord võib venida kuni viie aastani.

Tallinna linna eelarvest osaliselt rahastatavale üldhooldekodus hooldamise teenusele suunamist reguleerib Tallinna Linnavalitsuse 16. juuni 1999 määrus nr 55 "Üldhooldekodusse paigutamist vajavate isikute arvelevõtmise, hooldekodusse paigutamise ja sealt väljaarvamise kord Tallinnas".

Dementsete isikute päevahoiuteenus

Dementsetele isikutele osutavad päevahoiuteenust tööpäevadel Merimetsa tugikeskus ning Tallinna Kesklinna Sotsiaalkeskus ja Mustamäe Sotsiaalkeskus. Mäluhäiretega eakate päevahoiuteenusel aidatakse toetada eaka toimetulekut harjumuspäras keskkonnas nii hoolduse, järelevalve kui ka toimetulekut toetava tegevuse pakkumise kaudu. 2010. aastal oli teenuse kasutajaid kokku 32. Teenus soodustab eakate inimeste kodus elamist, võimaldab tema lähedastel jätkata töötamist ja anda neile puhkust.

Päevakeskuse teenus

Päevakeskuse teenust osutavad linnaosade valitsuste hallatavad asutused. Ühes kuus külastab päevakeskusi Tallinnas üle 12 000 isiku. Keskustes osutatakse eri (sotsiaal)teenuseid ja pakutakse võimalust osaleda huvitegevuses. Pakutavad teenused: toitlustamine, duši ja sauna kasutamise võimalus, pesu pesemine, internetipunkt, juuksur, maniküür, vererõhu mõõtmine, erinevad huviringid, arvuti- ja keeleõpe jpm. Lisaks teenustele ja huviringidele korraldatakse mitmesuguseid üritusi.

Linn toetab ka eakatele tegevust pakkuvaid mittetulundusühinguid: VANURITE ENESEABI JA NÕUSTAMISÜHING, Mittetulundusühing "RAAVIS", Tallinna Noorteklubi KODULINN, Mittetulundusühing LOOJA, TALLINNA PENSIONÄRIDE ÜHENDUS jt.

Sotsiaalvalve teenus (häirenupp)

Sotsiaalvalve teenus (häirenupp) käivitus 2007. aastal koostöös Sihtasutusega Johannitide Abi Eestis. Teenust osutatakse ööpäevaringselt iga päev. Häirenuputeenust on kasutanud seisuga 1. jaanuar 2011 ligikaudu 150 isikut. Kõige rohkem on kliente Mustamäe ja Lasnamäe linnaosades. Abi vajanud klientide väljakutsete peapõhjused on olnud terviseprobleemid (kukkumised, südamerütmihäired, õhupuudus, nõrkus, ajutine liikumisvõimetus). Teenuse kasutamise eesmärk on tagada abi eelkõige olukordades, kus isik ei ole võimeline liikuma ja abistajatele iseseisvalt ust avama. Teenust osutavad linnaosade koduteenuseid osutavad asutused, Tallinna Hoolekande Keskus, Päästeameti Häirekeskus ja AKTSIASELTS TELEGRUPP. Alates 1. septembrist 2011. a laiendati sotsiaalvalve teenust, sellega kasvas teenuse osutaja Tallinna Hoolekande Keskuse valmisolek sotsiaalvalve väljakutsetele reageerida ööpäev läbi. Teenuse osutamise ööpäevaringseks korraldamiseks moodustati juurde kaheliikmeline väljasõiduvalmidusega töötajate brigaad.

Koduteenused

Seisuga 01.07.2011 oli linnas 165 hooldustöötaja ametikohta ja hooldusel oli üle 1400 isiku. Koduteenuste saajaid on kõige rohkem 75-aastaste ja vanemate isikute hulgas (64%). Koduteenuste klientide hooldusvajadus on suurenenud, teenusel on enam kliente, kes vajavad koduabi kõrval rohkem isikuabi, seega kasvab vajadus osutada koduteenuseid suuremas mahus. Mitmesuguste koduteenuste osutamine võimaldab terviseprobleemidega isikutel elada jätkuvalt oma kodus. Koduteenuseid osutab linnaosa valitsuse sotsiaalhoolekande osakond või linna ametiasutuse hallatav asutus (nt linnaosa sotsiaalkeskus). Kõige rohkem on klientidel abi vaja toidu toomisel, koristamisel, asjaajamisel. 85% teenusekasutajatele osutatakse teenust tasuta. Koduteenuste osutamise tingimusi ja korda reguleerib Tallinna Linnavolikogu 24. jaanuari 2008 määrus nr 2 "Koduteenuste osutamise tingimused ja kord". Vastuvõetud kord määrab kindlaks isikud, kellel on õigus linna poolt saada koduteenuseid ning kehtestab koduteenuste taotlemise, osutamise ja tasumise korra.

Probleemid ning eesmärgid ja lahendused

Probleem	Eesmärgid ja lahendused
Hoolekande- ja tervishoiusüsteemi eraldatus, mis takistab eakatele vajalike teenuste järjepidevat osutamist.	Tõhustada hoolekande- ja tervishoiusüsteemi koostööd, tagada parem juhtumite koordineerimine.
Dementsete ja suure hooldusvajadusega eakate lähivõrgustiku vähesed oskused eaka hooldusega toimetulekuks.	Luu dementsete ja suure hooldusvajadusega eakate lähedaste nõustamisteenus.
Hooldustöötajate madal kutsevalifikatsioon ja ebapiisavad võimalused täienduskoolituseks. 2010. aasta lõpus oli linnaosade 165 hooldustöötajast vastav haridus 44-1. 98 töötajat on läbinud kohustusliku sissejuhatava koolituse.	Soodustada hooldustöötajate kutseoskuste täiendamist koostöös kutseharidusasutustega, mis tagaks eakatele osutatavate koduteenuste hea kvaliteedi.
Hooldustöötajate varustatus töövahenditega ebapiisav.	Tagada hooldustöötajatele tööülesannete täitmiseks vajalikud töövahendid.
Eakatel on sooja toidu kättesaadavus ebapiisav.	Välja arendada sooja toidu kojuviimise teenus linnaosapõhiselt.
Eakate vähesed suhtlusvõimalused.	Korraldada eakate suhtlustelefoni töö linnaosade sotsiaalkeskustes. Suurendada vähemaktiivsete eakate sotsiaalset kaasatust sotsiaalkeskuste baasil.
Eakate inimeste vajadustele vastavate tehnoloogiate mahajäämus.	Arendada telehooldust, mis aitab kaasa eakate iseseisvale toimetulekule kodus ja parandab eakatele suunatud hoolekande kvaliteeti.
Institutsionaalse hoolduse edendamisel või arendamisel on vajadus dementsetele ja sõltuvushäiretega isikutele mõeldud eraldi üldhooldekodu järele.	Rajada dementsetele ja sõltuvushäiretega isikutele eraldi üldhooldekodu või arendada teenus välja koostöös erasektoriga.
Sotsiaalpindadega sotsiaalmajad ei vasta enam klientide nõudmistele. Eakad kliendid soovivad oma toa asemele eraldi korterit.	Rekonstrueerida koostöös Tallinna Linnavaraametiga sotsiaalpinnad sotsiaalkorteriteks. Uute munitsipaalkorterite ehitamisel arvestada eakate vajadusega väikesepinnalise korteri järele.
Üldhooldekodu teenuse ostmise vahendite ebapiisavus. Vajadus osta kõrgema kvaliteediga üldhooldekodu teenuseid.	Suurendada linnaeelarvelisi vahendeid, ostmaks üldhooldekodu teenust.
Päevakeskuse teenuste ebaühtlane kättesaadavus.	Arendada välja asumikesksete päevakeskuste võrk.

2.7 Toetused

Tallinna linna eelarvest makstakse perekonna sissetulekust sõltuvaid sotsiaaltoetusi ja perekonna sissetulekust mittesõltuvaid sotsiaaltoetusi Tallinna Linnavolikogu 10. veebruari 2005 määruse nr 13 "Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra ja perekonna sissetulekutest mittesõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra kehtestamine" alusel. Perekonna sissetulekust sõltuvad sotsiaaltoetused moodustasid 2010. aastal 9,0% (12 228 544 krooni) sotsiaaltoetuste kogukulust (135 667 144 krooni). Ülejäänud kulu moodustasid perekonna sissetulekust mittesõltuvad sotsiaaltoetused. Alates 2008. aastast on iga aastaga vähenenud perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmiseks ettenähtud alaeelarve, sest linnaosade eelarves on vähendatud toetusteks ettenähtud raha.

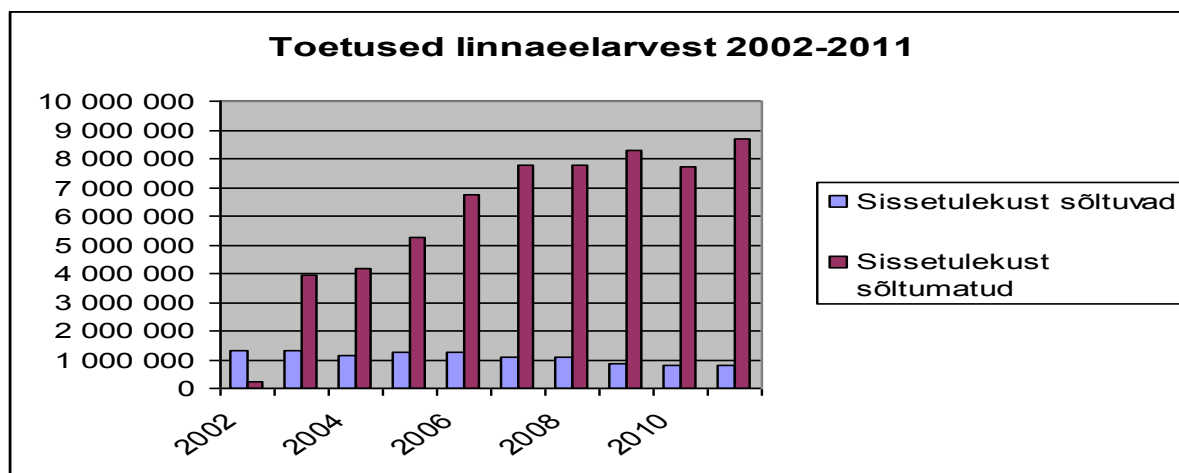
Tabel 5. Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmine aastatel 2007–2010

Aasta	EEK/EUR
2007	18 085 663 / 1 155 885
2008	16 853 346 / 1 077 125
2009	13 813 876 / 882 868
2010	12 228 544 / 781 546

Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmiseks eraldatava raha vähendamine on raskendanud sotsiaaltöötajate tööd ja vähekindlustatud linnaelanike olukorda, sest majanduskriisi tingimustes on järsult kasvanud abivajajate arv. Eelarveraha vähenemise tõttu ei ole kasvanud toetuste saajate arv, aga on vähenenud pere ja taotleja kohta makstav keskmine toetuse summa aastas. Arvestades, et toimetulekutoetus ei taga inimestele ja eriti lastele inimväärset toimetulekut, peab linn pikemas perspektiivis tagama vähemalt lastele makstavate toetuste tunduva suurendamise.

Linn on jätkuvalt kasvatanud perekonna sissetulekust mittesõltuvate toetuste eelarvet. Vähenenud on see ainult 2010. aastal, sest muutus sünnitoetuse, esimest korda koolimineva lapse toetuse ja pensionilisa maksmise kord. 2009. aastal lõpetati lapse sünnipäevatoetuse maksmine. Perekonna sissetulekust mittesõltuvate toetuste, nagu lapse sünnitoetus, mitmike (3 ja enam last) sünnitoetus, esimest korda koolimineva lapse toetus, puudega lapse toetus, ellusuunamise toetus ja pensionilisa, tugev külg on nende seotus Eesti rahvastikuregistri andmetega ning sellest tulenenud Tallinna linna maksumaksjate arvu kasv. Perekonna sissetulekust mittesõltuvad toetused on noortele suunatud toetused (v.a pensionilisa), mida saab taotleda veebipõhiselt.

Toetuste puhul on probleemiks perekonna sissetulekust sõltuvate toetuste maksmiseks eelarvest eraldatava rahahulga vähenemine. Eesmärgiks seatakse sissetulekust sõltuvate ehk vaesuse leevendamiseks suunatud toetusteks ettenähtud linnaelarveliste eraldiste suurendamine perioodil 2012–2014. See on ette nähtud ka strateegias “Tallinn 2030”.

Joonis. Toetuste maksmine Tallinna linnaelarvest aastatel 2002–2011

2.8 Arengukava elluviimise võimalikud riskid

Poliitilised riskid

Poliitilised riskid võivad tuleneda poliitilise tahte muutumisest linnavolikogu ja linnavalitsuse sees, johtudes linnavalitsuse ja linnavolikogu liikmete prioriteetide muutustest, linnavalitsuse vahetumisest või poliitiliste huvirühmade ümberpaiknemisest. Nende riskide vältimiseks on vajalik, et arengukava elluviijad informeeriksid poliitikuud ja otsusetegijaid arengukava elluviimise protsessist ja hoiaksid selle avalikkuse tähelepanu keskmes.

Finantsriskid

Finantsriskid võivad tuleneda majanduskriisi mõjudest, millega kaasneb linna tulude ja kulude vähenemine. Taolisi riske aitavad vähendada arengukava elluviimise kulude ja tulude regulaarne põhjendamine.

Administratiivsed riskid

Administratiivsed riskid võivad tuleneda arengukava elluviimise võrgustiku ja selle osade sisulise juhtimise (koordineerib TSTA) ja administratiivse juhtimise (linnaosade valitsused, ametid) ebakõladest ja koostöö vähesusest. Taolisi riske on planeeritud vähendada koostöös erinevate sektorite vahel.

Kommunikatsiooniriskid

Kommunikatsiooniriskid võivad tuleneda teabe ebapiisavast ja ebasihipärasest liikumisest koostöövõrgustiku üksuste vahel. Taolisi riske aitab vähendada kindla kommunikatsiooniplaani koostamine ja selle järgimine koos tagasiside süsteemi loomise ja rakendamisega.

Sotsiaalsed riskid

Sotsiaalseid riske on põhjendanud alanud majanduskriisi tõttu kujunenud tööpuuduse kasv, elustandardi halvenemine, laenude tagasimakse probleemide teke, areneva jõuetustunde ja heitunute arvu kasv, mis on soodustanud depressiooni ja riskikäitumist. Taolisi riske aitab vähendada kavandatud nõustamisteenuste (sh õigusabi) laiendamine ja nende kättesaadavus.

Professionaalsusega seotud riskid

Arengukava elluviimine võib takerduda võrgustiku liikmete madala motivatsiooni ja vähese professionaalsuse taha. Taolisi riske aitab vähendada töötajaskonna ja vabatahtlike suurem kaasamine ja nende tunnustamine, regulaarse täienduskoolitussüsteemi loomine ja rakendamine.

3. Hoolekande tegevuskava ja finantsplaan 2012–2016

Tegevuskava käsitleb Tallinna hoolekande arengukavas aastateks 2012–2016 püstitatud eesmärkide ja ülesannete elluviimiseks vajalikke tegevussamme, mis on plaanis teha aastatel 2012–2016. Tegevuskavas kirjeldatud tegevus on kooskõlas Tallinna arengukavas 2009–2027 püstitatud eesmärkidega.

Tegevuskava on koostatud sihtrühmade kaupa. Eraldi on esile toodud eestkoste korraldamine ja teostamine, mis on linnaosade oluline tööloik kõikide sihtrühmadega.

Alameesmärgid (AE nr) kattuvad Tallinna linna arengukava alameesmärkidega v.a toetuste osa, mis on eraldi välja toodud.

Tegevuskavas kasutatakse lisaks lühendile TSTA linnaosa valitsuse kohta lühendit LOV.

Tegevus	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest €
Eestkoste korraldamine			
Täiskasvanute eestkoste korraldusega seotud probleemide analüüs ja teostamise lahendusvariantide väljatöötamine koostöös linnaosade valitsustega. Eestkoste kvaliteetseks korraldamiseks ja teostamiseks Tallinnas vajalike kulude planeerimine linnaosade 2013. aasta eelarvetesse.	2012	TSTA LOV	Kulusid ei kaasne.
Eestkoste töökorraldusliku mudeli rakendamine eestkoste kvaliteetseks korraldamiseks	2013–2014	LOV	Peale optimaalse korraldusliku mudeli väljatöötamist selgub täiendava ressursi vajadus kas

Tallinnas.			ametikohtadeks või sisseostetavaks teenuseks.
------------	--	--	---

3.1 Laste hoolekanne

AE 4.3 Lapsed on sotsiaalselt kaitstud, riskiperede ja vanemliku hoolitsuseta lastele on tagatud abi, käitumisprobleemidega lastele rehabilitatsioonivõimalused					
Tulemusnäitaja	2012	2013	2014	2015	Vastutaja
Psühholoogilise nõustamise teenust saanud isikute arv laste ja noorte nõustamiskeskuses	352	352	352	352	TSTA
Nõustamisteenuseid saanud isikute arv (Tallinna Perekeskuses ja linnaosade päevakeskustes)	3600	3700	3800	3900	TSTA LOV
Perekeskset aitamistööd saavate perede arv Tallinna Perekeskuses	100	120	140	160	TSTA
Lapsi ja peresid teenindavate päevakeskuste (linnaasutuste) arv	6	7	8	9	TSTA LOV
Laste ja perede turvakoduteenuse planeeritud kohtade arv lastele (Tallinna Lastekodus, Tallinna Laste Turvakeskuses) ja emadele lastega (Tallinna Lastekodus ja MTÜ Enne ja pärast sündi turvakodus)	59	59	59	59	TSTA
Kasuperes (perekonnas) hooldamisel olevate laste arv	80	85	90	100	TSTA
Asenduskodu teenuse planeeritud kohtade arv (sh teenuse osutamiseks teistele piirkondadele)	200	200	200	200	TSTA
Rehabilitatsiooniteenuse kohtade planeeritud arv (Tallinna Laste Turvakeskuses)	48	48	80	80	TSTA
Imiku hoolduspakkide vajadus on kaetud	100%	100%	100%	100%	TSTA

Tegevus	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest aastas (€)
Perekonda toetavate teenuste osutamine			
Mittetulundusühingutelt ja teistelt juriidilistelt isikutelt perekonda toetavate teenuste ostmine.	2012–2013	TSTA	120 000
Toetuste mahu suurendamine lapse perekonnas hooldajatele ja koolituste mahu suurendamine hooldajatele, eestkostjatele.	2012–2016	TSTA	15 000
Teenuste osutamine aadressil Asula tn 11 teisel korrusel.	2013	Tallinna Perekeskus	30 000
Päevase rehabilitatsiooni ja tugiisikuteenuse osutamine.	2012–2014	Tallinna Laste Turvakeskus	15 000
Laste päevakeskuste (Haabersti, Kristiine, Lasnamäe, Nõmme, Põhja-Tallinn) eelarve suurendamine täiendavateks tegevusteks.	2013	LOV-ide päevakeskused	100 000
Mustamäe Sotsiaalkeskuse lastepäevakeskuse tegevuskulud aastas.	2014	Mustamäe Sotsiaalkeskuse	102 000

		lastepäevakeskus	
Tegevuskulude suurendamine seoses sotsiaalkeskuse ruumide väljaehitamisega aadressil Madala tn 3.	2014	Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskus	40 000
Tegevuskulude suurendamine seoses aadressil Tuisu tn 20 asuva hoone kasutuselevõtmisega.	2015	Kristiine Sotsiaalkeskus	40 000
Pirita perekeskuse tegevuskulud aastas	2014	Pirita perekeskus	50 000
Nõmme Sotsiaalkeskuse tegevuskulude suurendamine seoses sotsiaalkeskuse laienemisega (laste päevakeskus Nõmmel ja Pääskülas).	2012–2013	Nõmme Sotsiaalkeskus	107 000
Lastekaitse korralduse arendamine			
Lastekaitse spetsialistide 21 ametikoha loomine linnaosades.	2012–2016	LOV	350 000
Lastekaitsetöötajate ja hoolekandeamutuste töötajate 110 grupisupervisiooni rahastamine aastas.	2013	TSTA	8 000
Piirkondlike (32) ja piirkondade ülest (4) võrgustikukoolituste korraldamine aastas.	2014	TSTA	7 000
Asendushoolduse arendamine			
Tallinna Lastekodu Kopli ja Mustamäe keskuses elavate laste ümbermajutamise ühe- ja kahepereelamutesse (5 paarismaja + 2 ühepereelamut) seonduvate kulutuste katmine.	2012–2013	Tallinna Lastekodu	25 000

3.2 Puuetega inimeste hoolekanne

AE 4.1 Puuetega inimestele on tagatud avalike ja erateenuste kättesaadavus ning abistav tugi, loodud võimalused toimetulekuks ja aktiivseks eluks

Tulemusnäitaja	2012	2013	2014	2015	2016	Vastutaja
Transporditeenuse saajate arv aastas	1705	1785	1785	1790	1800	TSTA
Viipekeele tõlketeenuse tundide arv aastas	1000	1000	1100	1100	1100	TSTA
Isikliku abistaja teenuse saajate arv aastas	236	236	250	300	320	TSTA
Nõustamisteenust saanud puudega inimeste arv aastas	245	245	245	270	300	TSTA
Puuetega inimeste perekonda toetavate teenuste saajate arv aastas	635	660	690	720	750	TSTA
Psüühiliste erivajadustega isikute teenuste saajate arv aastas	845	856	856	866	868	TSTA

Tegevused	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest aastas (€)
Transporditeenuste osutamine puuetega inimestele			
Transporditeenuse arendamine puuetega inimestele, optimaalse omaosaluse rakendamine, taksoteenuse mahu suurendamine.	2013–2016	TSTA	Vajadus teenuse mahu järele suureneb igal aastal, regulaarvedude ja üksik-sõitide kasutajate arv suureneb seoses puuetega inimeste arvu kasvuga. Taksoteenuse limiit suureneb igal aastal keskmiselt 15–20 € kliendi

			kohta kuus. Vajaduse suurenemine on 230 000 € aastas.
Isikliku abistaja teenuste osutamine			
Teenuse arendamine, sh puudega lapse tavakooli integreerimiseks sobiva isikliku abistaja teenuse mudeli väljatöötamine ja rakendamine.	2013–2015	TSTA, Haridusamet	70 000 €
Vaimu- ja liitpuudega isikutele tegevusvõimaluste avardamine ja nende perekondade toimetulekuraskuste vähendamine			
Vaimupuudega noorte ettevalmistamine kutseõppeks.	2012–2015	TSTA, Haridusamet	Hoolekandel on koordineeriv roll, otseseid kulusid ei kaasne.
Puuetega inimeste perekonda toetavate teenuste osutamine			
Puuetega inimeste hooldajatele toetavate teenuste väljaarendamine (sh puhkuse võimaldamine, eneseabirühmad, koolituste, infopäevade jms korraldamine).	2012–2016	TSTA, LOV	Koolituseks ja infopäevadeks aastas 5000 €. 2012. aastal lisakulusid ei kaasne, 2012. aastal kaardistatakse optimaalne ressursivajadus.
Teenuste osutamine psüühiliste erivajadustega inimestele			
Aktiivse toetusega rehabilitatsioonikodu loomine noortele (12 kohta).	2014–2015	TSTA, Tallinna Vaimse Tervise Keskus	54 000 € / aastas*, mis sisaldab kolme töötaja töötasu ja rühmakodu tegevuskulu. * toetatud elamise teenuse ja rehabilitatsiooniteenuse riikliku lisarahastuse korral on linnaelarve kulu töötasude võrra väiksem.
Eri toetustasemega eluasemeteenuste arendamine psüühikahäirega inimestele (sh rühmakodud ja ööpäevase toetusega teenus) kuni 35 klienti (uute klientide arv sõltub riikliku rahastuse mahust).	2012–2016	TSTA, Tallinna Vaimse Tervise Keskus	15 000 € / aastas*, mis sisaldab ühe töötaja töötasu ja tegevuskulu rühmakodu klientide teenindamiseks. * toetatud elamise teenuse riikliku lisarahastuse korral on linnaelarve kulu töötasude võrra väiksem. Ööpäevase teenuse osutamise rahastus kaetakse riiklikust erihoolekandeteenuste rahastusest.
Lasnamäe töö- ja tegevuskeskuses teenuste kättesaadavuse ja mahu suurendamine venekeelsele sihtrühmale (20 kliendi võrra).	2012–2016	TSTA, Tallinna Vaimse Tervise Keskus	30 000 € / aastas*, mis sisaldab kahe töötaja töötasu ja tegevuskulu klientide teenindamiseks. * igapäevaelu toetamise teenuse ning töötamise toetamise teenuse riikliku lisarahastuse korral on linnaelarve kulu töötasude võrra väiksem.
Individuaalset tuge pakkuva teenuse – igapäevaelu toetamine kogukonnas, mahu	2012–2016	TSTA, Tallinna Vaimse Tervise Keskus	45000 € / aastas, mis sisaldab kolme töötaja töötasu ja tegevuskulusid klientide teenindamiseks.

suurendamine (30 kliendi võrra).			
Toetatud elamise teenuse vajaduse väljaselgitamine ja Tallinnale sobiva mudeli väljatöötamine.	2012–2014	TSTA, Tallinna Vaimse Tervise Keskus	1000 €
Tugiisiku teenuse laiendamine ka psüühikahäirega eakatele.	2013–2015	TSTA, LOV	1000 € aastas katab 40 kliendi teenusevajaduse.
Puuetega inimeste toimetulekut soodustavate toetuste rakendamine			
Puuetega inimestele (ja eakatele) eluruumide kohandamise toetuse rakendamine.	2012–2013	TSTA, LOV	35 000 € aastas

3.3 Kriisirühmade hoolekanne

AE 4.4 Majanduslikult vähekindlustatud ja kriisirühmadesse kuuluvatele täiskasvanutele on tagatud sotsiaalabi ning võimalused sotsiaalseks rehabilitatsiooniks

Tulemusnäitaja	2012	2013	2014	2015	2016	Vastutaja
Resotsialiseerimise (rehabilitatsiooni) teenuse planeeritud kohtade arv	550	600	600	600	600	TSTA
Vältimatu sotsiaalabi osutamise planeeritud kohtade arv	140	140	140	140	140	TSTA

Tegevused	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest
Majanduslikult vähekindlustatutele resotsialiseerimise teenuse (rehabilitatsiooni) osutamine			
Sotsiaalmajutusüksuse tegevuse alustamine aadressil Pae tn 19	2013	TSTA	Tegevuskulud selguvad 2012. aastal pärast teenuste vajaduse ja mahtude täpsustumist.
Aadressil Männiku tee 92 asuva sotsiaalmajutusüksuse tegevuskulu.	2012 2013	TSTA	65 000 € 180 000 €
Aadressil Varre tn 7 asuva sotsiaalmajutusüksuse tegevuskulu.	2014	TSTA	140 000 €
Vältimatu sotsiaalabi teenuse osutamine (öömaja, varjupaik)			
Erivajadustega klientide (sõltuvus- ja/või psüühikahäirega kõrvalabi vajavad kodutud isikud) ööpäevase hooldamise kohtade avamine ja arendamine hoolekandeesutuses või varjupaigas.	2014–2015	TSTA	Aastas 24 000 € 20 + 20 = 40 kohta, à 600 € kuus
Öömajade ja varjupaikade amortiseerunud keldripindadel tegutsemise üleviimine heakorrastatud ruumidesse.	2016	TSTA	Ülekolimisega ei tohiks tegevuskulud märkimisväärselt muutuda, pigem peaks uute pindade kasutamine olema säästlikum.

Võlanõustamise teenus			
Võlanõustamise teenuse osutamise arendamine Tallinnas.	2013	TSTA	Majanduskeskkonna muutumise ja riiklikult rahastatava teenuse kättesaadavuse kohaselt.

3.4 Eakate hoolekanne

AE 4.2 Tagatud on eakate hooldus ja toimetulek ning tugi toimetulekuraskustes eakate perekondadele						
Tulemusnäitaja	2012	2013	2014	2015	2016	Vastutaja
Üldhooldekodude plaanitud kohtade arv	950	960	970	970	970	TSTA
Päevahoiuteenuse plaanitud kohtade arv	32	32	32	32	32	TSTA, LOV
Sotsiaalvalveteenuse (häirenuputeenus) klientide arv	300	400	450	450	460	TSTA, LOV
Koduteenuste klientide arv	1840	1860	1880	1890	1920	TSTA, LOV
Päevakeskuste üksuste arv (linnaosades)	11	12	12	12	13	TSTA, LOV

Tegevused	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest
Eakate ööpäevane hooldamine hoolekandeasutuses			
Üldhooldekodu teenuse mahu suurendamine, eelistades teenuste arendamist suurema hooldusvajadusega klientidele.	2012–2016	TSTA	Lisavajadusest (kuni 70 kohta) lähtuvalt on täiendav rahavajadus järgmine: 2012 – 150 000 € 2013 – 180 000 € 2014 – 210 000 € 2015 – 210 000 € 2016 – 210 000 €
Tallinna Linnavalitsuse 16. juuni 1999 määruse nr 55 “Üldhooldekodusse paigutamist vajavate isikute arvelevõtmise, hooldekodusse paigutamise ja sealt väljaarvamise kord Tallinnas” muutmise.	2012	TSTA	Lisakulu ei ole.
Eakate inimeste perekondadele toetavate teenuste osutamine			
Päevahoiuteenuse väljaarendamine dementsetele eakatele linnaosades vajadust mööda.	Vajadust mööda kogu perioodil	TSTA, LOV	2011. a kokku 15 kohta, kasutuses 9 kohta. Lähiaastatel lisavajadust ei prognoosita. 2012. a on kulu sama, mis 2011. a (24 670 €).
Eakate toimetulekut soodustavate teenuste osutamine			

Sotsiaalkeskused/ Sotsiaalmajad			
Sotsiaalkeskuste teenuste kättesaadavuse parandamine asumikeskse printsiibi kohaselt.	2012–2016	LOV	Uute sotsiaalkeskuste valmimise järgi.
Eakate päevategevuse teenuse laiendamine ja vähemaktiivsete eakate sotsiaalse kaasatuse suurendamine sotsiaalkeskuste baasil.	2012–2016	LOV	Uute sotsiaalkeskuste valmimise järgi.
Sotsiaalkeskuste teenuste valiku ja sihtrühmade laiendamine. Sooja toidu kojuviimise teenuse laiendamine linnaosapõhiselt.	2013–2016	LOV	Uute sotsiaalkeskuste valmimise järgi.
Teenuste mahu laiendamine sotsiaalmajades.	2013–2016	LOV	Kokku 12 hooldustöötaja ametikohta.
Koduteenused			
Koduteenuste osutamise mahu suurendamine (nädalavahetused, tööpäevadel õhtuti). Teenuse laiendamine omastehooldajatele nende koormuse kergendamiseks.	2012–2016	TSTA, LOV	10 kliendi lisandumine, aastane vajadus linnaeelarvest 30 000 €, lisandub klientide omaosalus (LOV või LOV hallatav asutus) Pirita – hooldustöötaja üks ametikoht juurde; Kristiine – hooldustöötaja kaks ametikohta juurde; Põhja-Tallinn – hooldustöötaja üks ametikoht juurde; Nõmme – hooldustöötaja kaks ametikohta juurde; Mustamäe – hooldustöötaja kolm ametikohta juurde. Kesklinn – hooldustöötaja kaks ametikohta juurde (eelnevalt tehtud vajadusepõhine analüüs)
Analüüsida koduteenuste osutamise üleandmise kogemusi linnaosade hallatavatele asutustele ja	2012–2014	TSTA, LOV	Lisakulusid ei kaasne.

vajaduse korral rakendada seda mudelit ka ülejäänud linnaosades.			
Telehoolduse arendamine	2012–2016	TSTA, LOV	Teenus arendusjärgus, 2012. a lisakulu ei vaja.

3.5 Toetused

Linnaelarvest eraldatavad toetused on sihtotstarbelised ning nende maksmine on korraldatud efektiivselt			
Tegevused	Tähtaeg	Rakendaja	Prognoositav kulu linna eelarvest aastas €
Täiustada sotsiaaltoetuste maksmise protseduuri ja töökorraldust			
Sissetulekust sõltuvate toetuseliikide ja toetuste maksmise korra täpsustamine koostöös linnaosade sotsiaalhoolekande osakondadega.	2013	TSTA	Ei too kaasa lisakulusid.
Tallinna Linnavolikogu 10. veebruari 2005 määruse nr 13 “Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra ja Tallinna linna eelarvest perekonna sissetulekust mittesõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra kehtestamine” muutmine.	2012	TSTA	Ei too kaasa lisakulusid.
Perekonna sissetulekust sõltuvate ehk vaesuse leevendamiseks suunatud toetusteks ettenähtud linnaelarveraha suurendamine.	2013–2016	LOV, kui tsentraliseeritakse, siis TSTA	Eesmärk on 2008. a toetuste mahu taastamine linnaosades. 2008. a 650 000 € 2011. a 420 000 €. Selleks, et taastada 2008. a tase on 2013. a vaja täiendavalt 230 000 €.
Luu võimalus taotleda puudega lapse toetust e-keskkonnas.	2012–2014	TSTA	Ei too kaasa lisakulusid.

4. Investeeringute vajadus 2012–2016

Investeeringute vajadus on esitatud kahes osas:

- arengukava tegevuskava täitmiseks kriitilise tähtsusega investeeringud ehk investeeringud, mis on linna hoolekande arendamiseks esmatähtsad, ning
- vajalikud investeeringud ehk investeeringud, mis on hoolekande arendamiseks olulised, kuid mitte kriitilise tähtsusega.

Alltoodud investeeringute kavas on esitatud investeeringute vajadus Tallinna Kesklinna Valitsuse ja Mustamäe Linnaosa Valitsuse sotsiaalhoolekande osakondade remondiks. Edaspidi linnaosade valitsuste sotsiaalhoolekande osakondade tööruumidega seonduvat temaatikat arengukavas ei kajastata.

Investeeringute kavast puuduvad Tallinna Linnavaarameti kaudu kavandatavad investeeringud, nendega saab tutvuda Tallinna Linnavaarameti veebilehel¹.

4.1 Kriitilise tähtsusega investeeringud

Asutus	Eesmärk/Tegevus	Aeg	Maksumus €
Tallinna Tugikeskus Juks	Koondada sügava ja raske vaimupuudega inimeste teenuste osutamine keskusesse aadressil Kadaka tee 153. A-korpuse remont, B-korpuse elektrikütte asendamine.	2012–2013	1 283 225
Iru Hooldekodu	Tuleohutuse parandamine, klientide turvalisuse parem tagamine. Külma vee torustiku vahetamine hoone sees. Telefonside parandamine infolaua ja turvatöötaja ning hooldusüksuste vahel. Veemöödukaevude ümberehitamine, et anda veetrassid üle AKTSIASELTSILE TALLINNA VESI Paigaldada tuletõkkeuksed.	2013	98 053
Päevakeskus Käo	Maleva keskuse laiendamine, et suurendada teenust saavate isikute hulka.	2012–2016	80 000
Tallinna Perekeskus	Aadressil Asula tn 11 teise korruse renoveerimine, et laiendada teenuste hulka ja suurendada klientide arvu.	2013	138 305
Kesklinna LOV	Kesklinna sotsiaalhoolekande osakonna ventilatsiooni ehitus.	2013–2016	120 000
Lasnamäe LOV	Aadressil Pae tn 19 asuva sotsiaalkeskuse projekti ajakohastamine, ehitamine. Projekt valmis 2008. aastal.	2012–2014	4 000 000

4.2 Vajalikud investeeringud

Asutus	Eesmärk/Tegevus	Aeg	Maksumus €
Tallinna Vaimse Tervise Keskus	Aadressil Pelguranna tn 31 asuvale vabale krundile uue hoone ehitamine, et kolida ära Kopli tn 25 üüripindadelt. Psüühiliste erivajadustega inimestele toetatud elamise teenuse mahu suurendamine.	2013–2016	1 310 189

¹ <http://www.tallinn.ee/est/otsing?sona=13241> (vaadatud 13.12.2011)

Tallinna Lastekodu	Rajada Lasnamäe keskuse uus sissesõidutee ja varjualune busside ootamiseks. Mustamäel aadressil Sõpruse pst 248 asuva imikute ja puuetega laste keskuse kunstliku valgustuse vastavusse viimine tervisekaitse nõuetega. Nõmme keskuse puitkuuri lammutamine, platsi haljastamine. Maarjamäe keskuse kahe peremaja gaasikatlaremont või väljavahetamine.	2013–2014	34 300
Tallinna Laste Turvakeskuse laiendamine	Rehabilitatsioonikeskuse rajamine sõltuvusprobleemidega emadele lastega ja rasedatele (10 kohta) ning kaksikdiagnoosiga noortele (12 kohta).	2015–2016	1 200 000
Paljassaare Sotsiaalmaja hoone remont	Investeeringiprojekti käigus on plaanitud remontida ligikaudu 150 meetrit vuuke. Tuletõrjesüsteemi remont. Hoone elektrisüsteemi remont. Küttesüsteemi ümberehitamine.	2013–2014	40 000
Tallinna Kesklinna Sotsiaalkeskuse filiaal Tondi tn 16	Tallinna Kesklinna Sotsiaalkeskuse filiaali projekteerimisega seotud kulud, ehitus ja sisustamine.	2014–2016	100 000
Mustamäe Sotsiaalkeskuse lastepäevakeskus	Investeeringiprojekti käigus on plaanitud luua Mustamäe linnaosasse seni puuduv laste päevakeskus, milleks sobivad Tallinna Tugikeskuse Juks vabanevad ruumid aadressil Ehitajate tee 82. Tugikeskus peaks kolima 2012. a uutesse, remonditud ja tema tegevuseks kohandatud ruumidesse aadressil Kadaka tee 153.	2013–2016	27 000
Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskus aadressil Madala tn 3	Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuse ruumide valmishitamine aadressil Madala tn 3.	2013–2016	750 000

Kristiine Sotsiaalkeskuse laiendusprojekt Järve asumis, aadressil Tuisu tn 20	Aadressil Tuisu tn 20 asuva hoone renoveerimine, tagamaks sotsiaalselt ohustatud riskirühmade, eelkõige laste ja erivajadusega isikute toimetulekut toetavate teenuste tõhus ja kvaliteetne osutamine.	2013–2016	790 395
Mustamäe Sotsiaalkeskus (dementsete päevahoiu ruumide remont)	Kõrvaldada Mustamäe Sotsiaalkeskuse aadressil Akadeemia tee 32 asuvate dementsete päevahoiu ruumide antisanitaarne olukord, kuna veeavarii tagajärjel need ruumid hallitavad.	2013	12 000
Haabersti Sotsiaalkeskus, Õismäe tee 24	Laiendada ja parandada sotsiaalkeskuse üksustes (eakate päevakodu ja noortetuba) sotsiaalteenuste osutamist.	2013–2016	96 810
Mustamäe Linnaosa Valitsuse sotsiaalhoolekande osakonna täiendavad tööruumid	Mustamäe sotsiaalhoolekande osakonna täiendavate tööruumide rajamine.	2013	51 130
Pirita Sotsiaalkeskus	Pirita Sotsiaalkeskusele käsipuude ja lumepiirde paigaldamine.	2015	2 556
Pirita Sotsiaalkeskus	Pirita Sotsiaalkeskuse ruumide kohandamine ratastooliga liiklejaile.	2015–2016	25 565
Pirita Sotsiaalkeskuse perekeskuse ehitus Lehiku teele	Luu Lehiku teele linnaosa keskus lastega peredele, erivajadustega inimestele toimetulekut toetavate ja linnaosas puuduvate teenuste arendamiseks ja osutamiseks.	2014–2016	700 000
Nõmme puuetega inimeste päevakeskus	Avada Nõmmel aadressil Valdeku tn 13 päevakeskus raske ja sügava vaimu- ja liikumispuudega inimestele päevahoiuteenuse osutamiseks nii Nõmme, Mustamäe kui ka Haabersti piirkonna elanikele. Potentsiaalsete teenuse kasutajate hulk on ligi 220 inimest.	2012–2016	64 000
Nõmme Sotsiaalkeskus	Laste päevakeskuse rajamine (laste päevakeskus Nõmmel ja Pääskülas).	2013–2016	32 000
Iru Hooldekodu	Uue eluhoone ehitus	2014–2016	10 000 000

Tallinna Tugikeskus Juks	Kadaka tee 153, korpuste B, C, D, K viilkatuste ehitus, pööningute soojustamine	2014–2016	350 000
--------------------------	---	-----------	---------

5. Arengukava seire ja muutmise kord

Arengukava viiakse ellu vastavuses TSTA põhimäärusega ja kooskõlas “Tallinna arengukavaga 2009–2027” ning arvestades Tallinna linna eelarve võimalusi.

Arengukava täitmise seiret teeb TSTA. Arengukava seire käigus koostatakse arengukava täitmise ülevaade ja esitatakse see kehtiva korra kohaselt linnavalitsusele. Vajaduse korral tehakse ettepanekud arengukava ajakohastamiseks ja taotletakse eelarveraha eraldamist arengukava täitmiseks. Iga aasta 1. märtsiks kogub arengukava eest vastutav TSTA eelmise kalendriaasta andmed arengukavas ettenähtud ülesannete täitmise ja eesmärkide saavutamise kohta. Vajaduse korral esitab TSTA Tallinna Linnakantselei arenguteenistusele Tallinna arengukava muudatusettepanekud.

Kasutatud materjalid

- Sotsiaalhoolekande seadus
- Perekonnaseadus
- Laste ja perede arengukava 2012–2020
- Lastekaitse kontseptsioon
- ÜRO Puuetega inimeste õiguste konventsioon
- Tallinna Linnavolikogu 10. märtsi 2011 otsus nr 24 “Tallinna sotsiaalhoolekande arengukava 2012–2027 algatamine ja lähteülesande kehtestamine”
- Tallinna Linnavolikogu 4. novembri 2010 otsus nr 255 “Strateegia “Tallinn 2030” kinnitamine”
- Tallinna Linnavolikogu 19. juuni 2008 otsus nr 129 “Tallinna arengukava 2009–2027 kinnitamine”
- Tallinna Linnavolikogu 16. juuni 2011 otsus nr 104 “Tallinna eelarvestrateegia aastateks 2012–2015”
- Tallinna Linnavolikogu 25. veebruari 2010 määrus nr 13 “Tallinna arengudokumentide menetlemise kord”
- Tallinna Linnavolikogu 16. aprilli 2009 otsus nr 71 “Tallinna linna abipakett linnaelanikule ja ettevõtjale”
- Tallinna Linnavolikogu 2. detsembri 2010 otsus nr 276 “Tallinna linna teine abipakett linnaelanikule ja ettevõtjale 2011–2012”
- Tallinna Linnavalitsuse 28. juuni 2006 määrus nr 61 “Vältimatu sotsiaalabi osutamise tingimused ja kord”
- Tallinna Linnavalitsuse 26. oktoobri 2011 määrus nr 118 “Eestkoste korraldamise ja teostamise kord”
- Tallinna Linnavalitsuse 20. detsembri 2006 määrus nr 104 “Sotsiaalmajutusüksusesse majutamise kord”
- Tallinna Linnavalitsuse 16. juuni 1999 määrus nr 55 “Üldhooldekodusse paigutamist vajavate isikute arvelevõtmise, hooldekodusse paigutamise ja sealt väljaarvamise kord Tallinnas”
- Tallinna Linnavolikogu 24. jaanuari 2008 määrus nr 2 “Koduteenuste osutamise tingimused ja kord”
- Tallinna Linnavolikogu 10. veebruari 2005 määrus nr 13 “Perekonna sissetulekust sõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra ja perekonna sissetulekust mittesõltuvate sotsiaaltoetuste maksmise korra kehtestamine”
- Tallinna 2012.a eelarve Tallinna linnavolikogu 15. detsembri 2011 määrus nr 44 “Tallinna linna 2012. aasta eelarve”
- Tallinna Linnavolikogu 18. septembri 1997 määrus nr 44 “Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti põhimääruse kinnitamine”

- Tallinna Linnavalitsuse 11. augusti 2010 korraldus nr 1215-k “Sotsiaalteenuste nõuded”
- Tartu Ülikooli sotsioloogia ja sotsiaalpoliitika instituudi uurimus “Puudega tallinlase kodune toimetulek”

Toomas Vitsut
Tallinna Linnavolikogu esimees